

Saimaan ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysala Lappeenranta
Sosiaalialan koulutusohjelma

Mira Hotti, Silja Ilvonen ja Jenni Pitkänen

Lastentarhanopettajien näkemyksiä mediakasvatuksesta Lappeenrannan varhaiskasvatuksessa

Opinnäytetyö 2015

Tiivistelmä

Mira Hotti, Silja Ilvonen & Jenni Pitkänen

Lastentarhanopettajien näkemyksiä mediakasvatuksesta Lappeenrannan varhaiskasvatuksessa, 40 sivua, 2 liitettä

Saimaan ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveysala Lappeenranta

Sosiaalialan koulutusohjelma

Opinnäytetyö 2015

Ohjaajat: lehtori Minna Koponen, Saimaan ammattikorkeakoulu, Lappeenrannan varhaiskasvatuksen mediapedagogi Riikka Tidenberg, Saimaan mediakeskus

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää mediakasvatuksen tilannetta Lappeenrannan varhaiskasvatuksessa. Tutkimuskysymyksillä selvitettiin mitä mediakasvatus on ja miten se näkyy päiväkodissa. Kysymyksillä selvitettiin myös miten mediakasvatukseen suhtaudutaan ja mitä vaikutuksia sillä on lapsiin. Opinnäytetyön tavoitteena oli koota monipuolisia näkemyksiä ja kattava viitekehys mediakasvatuksesta sekä avartaa ihmisten näkemyksiä mediakasvatusta kohtaan.

Opinnäytetyössä teoreettinen viitekehys koostuu mediakasvatuksen määritelmästä, mediakasvatuksesta varhaiskasvatuksessa sekä mediakasvatuksen vaikutuksista lapsiin. Lisäksi tässä työssä käsitellään mediakasvatuksen historiaa ja kehitystä. Tutkimus oli kvalitatiivinen ja se toteutettiin Webropol-kyselylomakkeella. Kyselylinkki lähetettiin 23 päiväkodin johtajalle, jotka lähettivät sen eteenpäin lastentarhanopettajille. Vastaajia oli 16. Aineisto analysoitiin induktiivisella sisällönanalyysillä.

Tutkimustulosten mukaan mediakasvatus nähtiin päiväkodissa keskusteluna mediasta, medialaitteiden käyttönä ja osana päiväkodin arkea. Mediakasvatukseen suhtauduttiin vaihtelevasti varhaiskasvattajien sekä vanhempien osalta. Lapset suhtautuivat mediakasvatukseen positiivisesti. Mediakasvatus lisäsi lastentarhanopettajien mukaan lasten oppimiskokemuksia, osallisuutta sekä motivaatiota oppimiseen. Haasteena nähtiin laitteiden käytön osaamisen puute sekä koulutuksen ja laitteiden käytön opetteluajan vähäisyys.

Tutkimusta tarvitaan lisää median vaikutuksista lapsiin, koska median osuus lasten elämässä kasvaa jatkuvasti. Aihetta voi tutkia havainnoimalla lapsia ja haastatteleamalla työntekijöitä sekä vanhempia. Toiseksi jatkotutkimusaiheeksi ehdotamme mediavälineiden hyödyntämiseen syventymistä, koska työntekijät kokevat tarvetta laitteiden ja ohjelmien käytön opetteluun. Mediakasvatus on aiheena kokoajan kehittyvä ja sen vuoksi tutkimusta vaaditaan yhä enemmän.

Asiasanat: mediakasvatus, varhaiskasvatus, media

Abstract

Mira Hotti, Silja Ilvonen & Jenni Pitkänen

Opinions of kindergarten teachers about media education at early childhood education in Lappeenranta region.

40 Pages, 2 Appendices

Saimaa University of Applied Sciences

Health Care and Social Services, Lappeenranta

Degree Programme in Social Services

Bachelor's Thesis 2015

Instructors: Senior Lecturer Minna Koponen, Saimaa University of Applied Sciences, Riikka Tidenberg Mediapedagog of Lappeenranta's early childhood education

The purpose of the research was to examine the role of media education in Lappeenranta's early childhood education. The research questions were; how does media education appear in Lappeenranta's kindergartens, what do kindergarten teachers, parents and children think about media education, and how does media education affect the children.

The theory part consists of the definition and explanation of media education, how media education appears in kindergartens, and how media education affects the children. It also includes media education's history and the progress of media education. This work implements qualitative methods. Data for this study was collected by Webropol. 16 kindergarten teachers answered to the questionnaire.

The results of the research show that in kindergarten the teachers have conversations about media with children and they use appliances to support media education. They also show that media education is in everyday use in the kindergarten. People think differently about media education. Children are excited about the media. Media education brought more experiences of learning and children can get more motivated through media. The results of the work show that kindergarten teachers think that they need more time and more education to use media education with children.

Keywords: media education, early childhood education, media

Sisältö

1	Johdanto.....	5
2	Mediakasvatus.....	6
2.1	Mediakasvatuksen määritelmiä.....	6
2.2	Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa.....	11
2.3	Media, osallisuus ja lapsi - Molla-hanke.....	14
3	Mediakasvatuksen kehitys.....	16
3.1	Mediakasvatuksen historia.....	16
3.2	Mediakasvatuksen nykytila.....	18
3.3	Kohti monilukutaitoa.....	19
4	Median vaikutus lapseen.....	20
5	Opinnäytetyön tarkoitus.....	22
5.1	Opinnäytetyön toteutus.....	23
5.2	Aineiston analysointi.....	24
5.3	Eettiset näkökohdat.....	25
6	Tutkimustulokset.....	27
6.1	Mediakasvatus päiväkodissa.....	27
6.2	Mediakasvatuksen toteutus päiväkodissa.....	28
6.3	Suhtautuminen mediakasvatukseen.....	30
6.4	Mediakasvatuksen vaikutukset lapseen.....	31
7	Pohdinta.....	32
7.1	Tutkimustulokset.....	33
7.2	Hyödynnettävyys.....	35
7.3	Kehittämiskohteet ja jatkotutkimusaiheet.....	35
	Kuviot.....	37
	Taulukot.....	37
	Lähteet.....	38

Liitteet

- Liite 1 Kyselylomake
- Liite 2 Saatekirje

1 Johdanto

Medialla on nykyään vahva vaikutus lapsiin ja nuoriin. Lasten ja nuorten kasvuympäristöön sisältyvät medialähtöiset leikit, median sisällöt ja osallisuuden mahdollisuudet. Mediaympäristöllä on merkitystä lapsen oppimiselle sekä identiteetin ja maailmankuvan rakentumiselle. Lapselle tärkeitä median kautta syntyviä kokemuksia ovat kuunteleminen, katseleminen, äänittäminen, kuvaaminen, pelaaminen ja sosiaalinen toiminta. Media antaa lapselle onnistumisen ja oppimisen elämyksiä, yhteenkuuluvuutta sekä tunteiden käsittelytaitoja. (Hyvä medialukutaito 2013, 18.)

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tuoda esille Lappeenrannan kaupungin päiväkotien mediakasvatuksen tilannetta. Lappeenrannassa toimii yhteensä 23 kaupungin päiväkotia. Opinnäytetyössä selvitämme, mitä mediakasvatus on ja miten se näkyy näissä päiväkodeissa sekä miten mediakasvatukseen suhtaudutaan. Lisäksi selvitämme, mitä vaikutuksia mediakasvatuksella on lapsiin henkilökunnan mielestä. Mediakasvatus on ajankohtainen aihe ja yleistymässä varhaiskasvatuksessa. Aiheen tutkimisesta on meille hyötyä tulevaisuudessa lasten kanssa työskennellessämme. Lisäksi opinnäytetyömme antaa uutta näkökulmaa lasten mediakasvatukseen varhaiskasvattajille.

Opinnäytetyömme teoriaosuus alkaa mediakasvatuksen määrittelystä. Tuomme esille, miten mediakasvatus esiintyy varhaiskasvatuksessa. Esittelemme mediakasvatuksen vaiheet historiasta nykytilaan ja tulevaisuuteen. Lisäksi käsittelemme median ja mediakasvatuksen vaikutuksia lapsiin.

Opinnäytetyössämme käytämme termiä media. Miellämme tähän termiin niin tietotekniset välineet kuin kirjat ja lehdetkin. Kuutti (2012) kertoo mediakasvatuksen tarkoittavan tietoista toimintaa, jolla vaikutetaan median käyttöön ja mediataitoihin. Sen lisäksi hän näkee mediakasvatuksen kasvatus- ja viestintätieteellisenä opetuksen alueena. Tässä alueessa median merkityksiä harjoitellaan havaitsemaan ja tarkastelemaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta. (Kuutti 2012, 115.)

2 Mediakasvatus

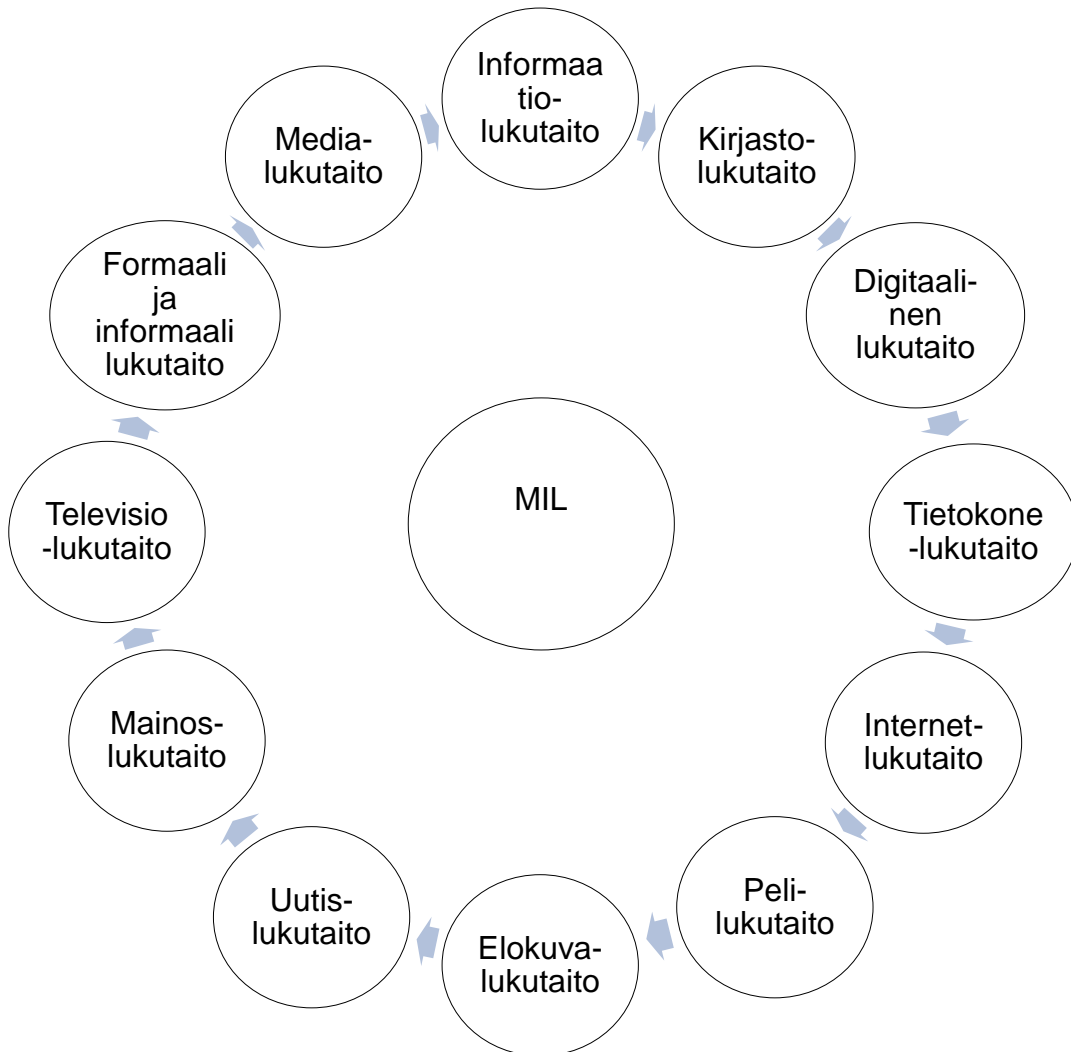
Mediakasvatusta on määritelty monella eri tavalla. Termin määrittelemine voi olla vaikeaa, koska alue on hyvin laaja. Ihmiset näkevät mediakasvatuksen eri tavoin. Luvussa 2.1 esittelemme eri asiantuntijoiden määritelmiä mediakasvatuksesta. Mediakasvatuskeskus Metka kuvaa, että mediakasvatus on toimintaa, jolla pyritään vaikuttamaan yksilön mediankäyttöön ja mediataitoihin. Mediakasvatus on oppimista kasvun parissa ja se tukee mediakulttuurissa elämisen perusvalmiuksia. Media itsessään tarkoittaa viestinnänvälineitä. (Metka 2014.) Mediakasvatuksen keskeinen tavoite on kriittinen medialukutaito eli yksilön tulee osata analysoida, tulkita, luoda, ilmaista, osallistua ja kyseenalaistaa mediaa omiin tarpeisiinsa (Stakes ja Opetusministeriö 2008, 9).

Mediakasvatus- ja kuvaohjelmakeskuksen selvitysten mukaan mediakasvatusta koskettavaa tutkimusta tehdään Suomessa paljon nykypäivänä. Sitä tutkitaan monitieteisesti ja monialaisesti. Mediakasvatukseen kuuluviksi tutkimuksiksi voidaan määritellä ne tutkimukset, jotka käsittelevät mediaa, mediakulttuuria sekä median parissa tapahtuvaa kasvatusta ja oppimista. Suurimman luokan muodostavat tutkimukset, jotka tarkastelivat mediakasvatusta, mediakasvattajuutta tai mediataitoja. (Pekkala, Pääjärvi, Palsa, Korva & Löfgren 2013, 18, 33.)

2.1 Mediakasvatuksen määritelmiä

Maailmanlaajuisesti käytetään usein sanaa mediakasvatus, mikä kattaa joissain tapauksissa medialukutaidon sekä informaatiolukutaidon. UNESCO käyttää termiä MIL, joka on lyhenne englanninkielisistä sanoista media- ja informaatiolukutaito. Tällä termillä pyritään yhdistämään eri käsitykset. (Wilson, Grizzl, Tuazon, Akyempong & Cheung 2011,19.) Informaatiolukutaito tarkoittaa kykyä hankkia ja tuottaa tietoa. Kuviossa 1 tulevat esille MIL-termiin sisältyvät käsitteet, jossa määritelmät esiintyvät kokonaisuutena. Osa näistä käsitteistä tulee esille tekstin edetessä. Mediakasvatuksessa nämä kaikki lukutaidot ovat tärkeitä kokonaisuuden kannalta ja mediakasvattajan tulee muistaa huomioida ne työssään. Media- ja informaatiolukutaito on sisällöltään laaja. Tämän vuoksi

halusimme tuoda kuvion 1 selkiyttämään media- ja informaatiolukutaidon sisältöjä.

Kuvio 1. MIL-käsitteet (Wilson ym. 2011, 19)

Tähän kappaleeseen olemme koonneet eri asiantuntijoiden määritelmiä mediakasvatuksesta. Kotilainen (1999) määrittelee mediakasvatuksen olevan tietoista toimintaa, joka tekee ihmisestä aktiivisen ja kriittisen median käyttäjän. Suoranta ja Ylä-Kotola (2000) mieltävät mediakasvatuksen yhdessä oppimisena. Mustonen (2001) puolestaan näkee mediakasvatuksen olevan keskustelua median sisällöistä ja ilmiöistä lapsen ja aikuisen välillä. Mustosen (2000) mukaan aikuisen tehtävänä mediakasvatuksessa on mahdollistaa lapselle erilais-

ten medialaitteiden kokeilu sekä asettaa toiminnalle säännöt ja rajat (Korhonen 2010, 22). Sillanpää (2007) viittaa Herkmanin (2007) ajatukseen siitä, että mediakasvatuksella pyritään lisäämään medialukutaitoa, jonka katsotaan olevan jokaisen tarvitsema kansalaistaito (Sillanpää 2007, 37). Nyysölä ajattelee, että mediakasvatuksessa lapsia kasvatetaan ymmärtämään, tulkitsemaan ja tarkastelemaan mediaa kriittisesti. Mediakasvatuksella on keskeinen asema siinä, että mediasta muodostuu lapsille oppimisen kannalta haastava, kiinnostava, elämyksellinen ja turvallinen ympäristö. (Nyysölä 2008, 15, 140.)

Sintosen (2002) mukaan mediakasvatukseen sisältyvät vastaanottamisen ja tuottamisen taidot. Vastaanottamisen taitoja harjoitellaan mediakäytön ja tulkinnan avulla. Tuottamisen taidoissa taas keskitytään itse tekemiseen ja esitysten muodostamiseen. (Sintonen 2002, 113.) Mediakasvatuksen keskeinen tavoite on kriittinen medialukutaito: yksilön tulee osata analysoida, tulkita, luoda, ilmaista, osallistua ja kyseenalaistaa mediaa omiin tarpeisiin (Stakes ja Opetusministeriö 2008, 9).

Mediakasvatusta on jaoteltu monin eri tavoin. Stakes ja Opetusministeriö jakavat mediakasvatuksen neljään eri luokkaan. Luokat ovat taiteellinen ja ilmaisullinen, teknologiakasvatuksellinen, yhteiskunnallinen ja kulttuurikriittinen sekä suojelullinen näkökulma. Taiteellisessa ja ilmaisullisessa luokassa näkökulma keskittyy mediatuottamiseen ja sen sisältöön. Teknologisessa luokassa tarkastellaan välineitä ja niiden hyödyntämistä kasvatuksessa sekä opetuksessa. Yhteiskunnallisessa luokassa pohditaan median taustoja ja rakenteita sekä analysoidaan sisältöjä. Suojelullisessa luokassa kiinnitetään huomiota median haitallisuuteen. (Stakes ja Opetusministeriö 2008, 7.)

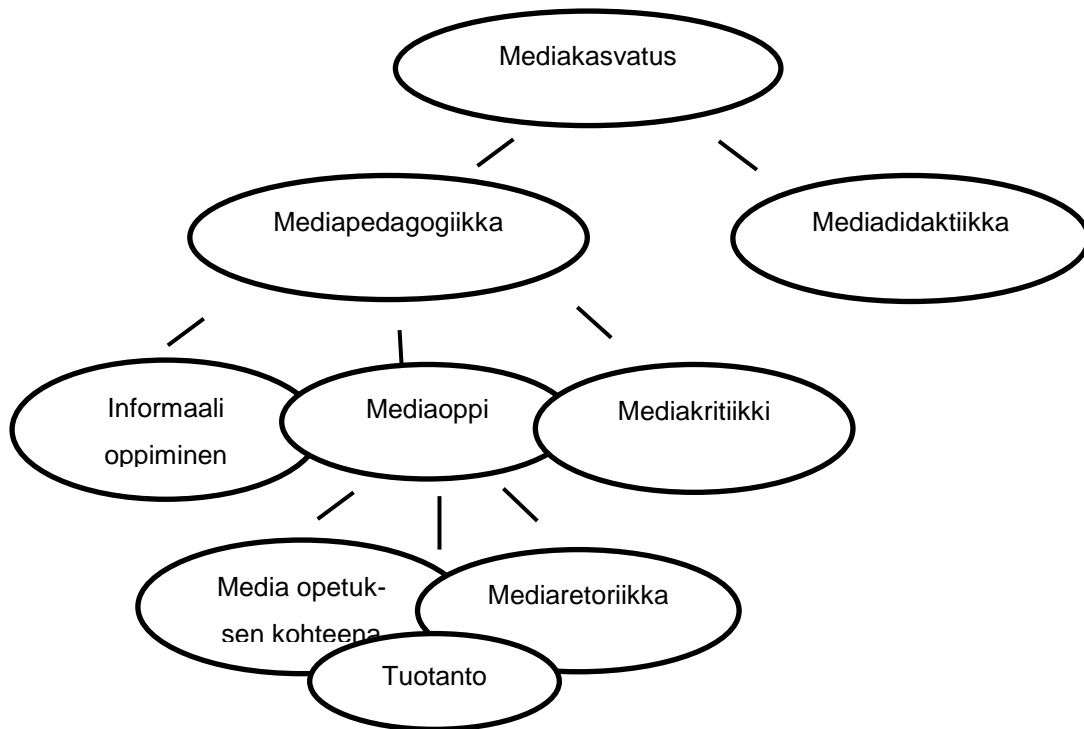
Matikaisen (2008) mukaan mediakasvatus voidaan jakaa medialähtöiseen ja kasvatustlähtöiseen mediakasvatukseen. Medialähtöisessä mediakasvatuksessa tarkastellaan mediaa, sen sisältöjä ja välineitä. Kasvatustlähtöisessä mediakasvatuksessa taas mietitään, miten mediaa pitäisi opettaa kouluissa sekä miten se kiinnittyy opetukseen ja opiskeluun. Kasvatustlähtöinen mediakasvatus on keskeinen näkökulma, mutta käytännön opetustyössä se on jäänyt vähemmälle huomiolle. Medialähtöinen mediakasvatus puolestaan voi olla helpompaa omaksua käytäntöön sen konkreettisuuden vuoksi. Omien mediatuotosten te-

keminen ja median käyttäminen on hyvä lähtökohta mediakasvatukselle. Kuitenkin on hyvä tarkastella erikseen myös median syvempiä merkityksiä ja vaikutuksia. (Matikainen 2008, 119.)

Rantanen (2007) puolestaan jakaa mediakasvatuksen kahteen ryhmään: positiiviseen ja kriittiseen. Kriittinen mediakasvatus on opettamista lapsille median kriittisestä tarkastelusta. Positiivisen mediakasvatuksen tarkoituksena on poistaa ennakkoluuloja mediasta, ja sen tärkein osa on motivaation saaminen. Positiivinen mediakasvatus on tarkoitettu lähinnä aikuisille. Opettajien ja muiden aikuisten mediakasvattaminen nähdään jopa isompana haasteena kuin lasten ja nuorten. Mediakasvatuksen sisällöt opetukseen tulevat pääosin lapsilta ja heidän omista mediaympäristöistään. (Rantanen 2007, 19–20.)

Mediakasvatus voidaan nähdä laajana alueena. Matikainen (2008) jaottelee sen kahteen osaan, jotka ovat mediapedagogiikka ja mediadidaktiikka. Kuviossa 2 jakoa kuvataan tarkemmin. Mediapedagogiikka voidaan vielä jakaa kolmeen tiedon alueeseen, joita ovat informaali eli epämuodollinen oppiminen, mediaoppi ja mediakritiikki. Opettajan ja kasvattajan on hyvä ymmärtää, että informaalia oppimista tapahtuu kodin ja koulun ulkopuolella ja opetusta olisi hyvä suhteuttaa tähän. Keskeiset informaalin oppimisen alueet ovat media ja verkko. Mediapedagogiikan toiseen tiedonalueeseen mediaoppiin kuuluu myös kolme eri osa-aluetta. Media voidaan ottaa opetuksen kohteeksi, jolloin tarkastellaan sen toimintaperiaatteita tai ottaa osaksi opetusta. Mediaoppiin kuuluu myös media-tuotanto eli omien mediatuotosten tuottaminen. Viimeinen mediaopin alue liittyy mediaretoriikkaan eli siihen, miten asiat mediassa kerrotaan, mitä tietoa niistä löytyy sekä miten mediasisältöjä voidaan ottaa vastaan. Kolmas mediapedagogiikan tiedonala on mediakritiikki, jonka tarkoituksena on luoda kriittistä suhtautumista mediaan. Mediakasvatuksen toinen osa, mediadidaktiikka, tarkoittaa käytännön opetuksessa tehtäviä ratkaisuja sekä sitä: miten mediaa voi käyttää opetuksen välineenä tai kohteena. (Matikainen 2008, 118.) Kuvio 2 kuvaa tätä jaottelua.

Kuvio 2. Mediakasvatuksen jakautuminen (Suoranta & Ylä-Kotola 2000, Matikainen 2008, 117)

Jaottelun lisäksi mediakasvatustieteen piirissä on tullut esille erilaisia suhtautumistapoja mediaan. Kotilaisen ja Suorannan (2005) mukaan yksi niistä on teknologinen suhtautuminen, missä painotetaan informaatio- ja kommunikaatioteknologian hyödyntämistä opetuksessa. Toinen on suojelullinen suhtautuminen, eli tavoitteena on suojella lapsia median huonoilta vaikutuksilta. Kolmantena on noussut esille kulttuuritutkimuksellinen suhtautuminen, joka on kiinnostunut monenlaisista mediailmiöistä, kuten pelien maailmasta. Viimeinen suhtautumistapa on kriittinen näkökulma, jossa tarkastellaan median valtaa ja mediaa vaikuttamisen välineenä. (Nyyssölä 2008, 18.)

Herkman (2005) toteaa, että mediavälineistä ja -laitteista puhuttaessa ne jaetaan yleensä kahteen ryhmään: perinteisiin viestimiin ja uusiin digitaalisiin laitteisiin. Perinteisiä viestimiä ovat sanomalehti, kirjat, televisio ja radio. Uusiin digitaalisiin laitteisiin lukeutuvat internet, matkapuhelin, sähköposti ja digitaaliset pelit. Mediaa voidaan tarkastella myös vuorovaikutteisuuden perusteella. Perinteinen media on ollut yksipuolista eikä median käyttäjä ole voinut vaikuttaa sisältöön. Tällaisia ovat esimerkiksi elokuvaesitykset ja lehtiartikkelit. Vuorovaikutteisessa mediassa käyttäjä voi vaikuttaa sisältöihin vaikkapa osallistumalla

internetin keskustelupalstoille tai puhumalla puhelimessa. (Nyyssölä 2008, 14–15.)

Välillä on hyvä puhua myös siitä, mitä mediakasvatus ei ole. Merilampi kertoo kirjassaan, ettei mediakasvatus ole välinepainotteista eikä tekniikkakeskeistä. Siitä huolimatta, että opetuksen tavoitteissa korostuu usein mediatuotteiden tekeminen, mediakasvatusta ei tule nähdä välinepainotteisena ja tekniikkalähtöisenä. Tärkeää on nostaa esille sisällölliset ja toiminnalliset kysymykset. Mediakasvatuksessa ei myöskään ole yhtä oikeaa tapaa tehdä asioita, vaan siinä pyritään lisäämään valmiuksia nähdä asioita uusilla tavoilla. Mediakasvatusta ei tule ajatella irrallisena osana, vaan sen pitäisi olla koko ajan taustalla oleva vaikuttava tekijä. Mediakasvatuksen ei tule olla moralisointia, vaan jokaisen oman mediamaun kunnioittamista. (Merilampi 2014, 127–129.) Lapsen mediamaun kehitys alkaa 3–4 vuoden iässä, jolloin tyttöjen ja poikien mediamieltymyksissä on jo eroja (Hyvä medialukutaito 2013, 18).

2.2 Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa

Merilampi (2014) liittää mediakasvatukseen metaforan, jossa puhutaan viestinnän viidakosta. Kun lapsi nähdään vaeltamassa yksin viidakossa, ovat aikuiset valmiita auttamaan tarjoamalla viidakkoveistä tai kompassia ja karttaa. Lapset kasvatetaan Tarzaneiksi viidakkoon. Metaforassa viestintä nähdään valmiiksi luotuna asiana, johon ei voi vaikuttaa ja johon täytyy vain sopeutua. (Merilampi 2014, 31.)

Lasten varhaiskasvatusympäristössä media on yksi osa, ja se ilmenee lasten leikeissä, puheissa ja sosiaalisissa suhteissa. Se on osa lasten arkea ja elämää. Varhaiskasvatusympäristö muodostuu fyysisten, psyykkisten ja sosiaalisten tekijöiden kokonaisuudesta; myös mediakasvatusympäristö koostuu näistä tekijöistä. Mediakulttuuri on hyvä nähdä kasvatuksen voimavarana ja olennaisena osana kasvatusta, koska mediakulttuuri on keskeinen toiminta- ja oppimisympäristö lapsille. Kasvattajalla on tärkeä rooli lapsen ja median kohtaamisessa, mutta päävastuu on vanhemmillä. Varhaiskasvattajien tehtävänä on tukea kotien mediakasvatustyötä. Kasvattajan tulee tietää median erilaiset mahdollisuudet sekä miltä asioilta lapsia tulee suojella. Lapset ovat kokeneita me-

diankäyttäjiä jo alle kouluikäisinä, mutta he tarvitsevat siitä huolimatta ohjausta mediaviestien ja sisältöjen tulkinnassa. (Lappeenrannan varhaiskasvatussuunnitelma 2010, 18–19.)

Mediakasvatusta voidaan hyvin hyödyntää oppimisen välineenä ja sen avulla voidaan toteuttaa tutkivaa oppimista. Mediakasvatuksen tulee olla tavoitteellista toimintaa. Sen tavoitteet voivat lähteä opiskeltavista sisältöalueista. Esiopetuksen sisältöalueita ovat kieli ja vuorovaikutus, matematiikka, etiikka ja katsomus, ympäristö- ja luonnontieto, terveys, fyysinen ja motorinen kehitys sekä taide- ja kulttuurikasvatus. Mediakasvatuksessa on kyse arkisista asioista ja media on tänä päivänä arjessa läsnä jatkuvasti. Sen sisältö voi palvella samanaikaisesti monia sisältöalueiden tavoitteita. (Kylmäinen 2010, 10, 59.)

Mediakasvatus antaa lapselle valmiuksia ymmärtää mediakulttuuria ja vahvistaa lapsen omia mediataitoja, sen myötä lapsen mediataju kehittyy. Lapsen mediataju tarkoittaa kykyä analysoida, tulkita, luoda, ilmaista, osallistua ja käyttää mediaa tarpeiden mukaan. Mediakasvatus sisältyy varhaiskasvatukseen ja sen sisältöalueisiin rikastaen toimintaa. Sitä voidaan toteuttaa toimintatuokioissa tavoitteellisesti sekä arjen tilanteiden lomassa. Mediakasvatuksen toteuttamiseen varhaiskasvatuksessa ei tarvita välttämättä erityisiä välineitä vaan sitä pystytään toteuttamaan myös tavallisessa varhaiskasvatusympäristössä. (Lappeenrannan varhaiskasvatussuunnitelma 2010, 18–19.)

Asiantuntijoilla on erilaisia näkemyksiä siitä, mitä mediakasvattajan tarvitsee osata. Matikaisen mielestä kasvattajan ei tarvitse olla tietoinen kaikista uusimmista villityksistä. Hän kokee tärkeänä sen, että tietää yleisesti, mistä verkossa on kyse ja miten sen käyttöä tulee rajoittaa. (Matikainen 2008, 169.) Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa puolestaan mainitaan, että kasvattajien tulee huomioida teknologian tuomat mahdollisuudet ja pysyä ajan tasalla lasten mediakulttuurissa (Stakes ja Opetusministeriö 2008, 10). Mediametkan mukaan eniten mediakasvattajalta tarvitaan intoa ja ennakkoluulottomuutta. Mediakasvattajan tulee huomioida lapselle ominaiset toimintatavat. Lapsen ominaisia toimintatapoja ovat leikkiminen, liikkuminen, tutkiminen sekä taiteellinen kokeeminen ja ilmaiseminen. (Mediakasvatuskeskus Metka ry 2006, 4.) Merilammen mukaan mediakasvattajan tehtävä on vaativa. Mediakasvattajan tulee osata

viestinnän teoriaa, käytännön toteutusta sekä kasvatustieteellisiä teorioita ja opetuksen käytäntöjä. (Merilampi 2014, 29.)

Mediakasvattajan tehtävä on kehittää omia mediataitojaan sekä suhtautua mediaan kriittisesti ja tutkivasti. Hän antaa lapsille mallin median käyttämiseen ja huolehtii mediaympäristön turvallisuudesta huomioiden lapsen yksilöllisen kehityksen. Kasvattajan tulee ymmärtää median mahdollisuudet opetuksen suunnittelussa ja toteutuksessa, etenkin pedagogisia ratkaisuja pohtiessaan. Mediakasvatus tulisi ottaa myös osaksi kasvatuskumppanuutta. (Stakes ja Opetusministeriö 2008, 14.) Mediakasvattajan tehtävä on siis kannustaa ja ohjata lapsia esimerkiksi median sisällön tarkastelussa ja teknisessä osaamisessa (Mediakasvatuskeskus Metka ry 2006, 3). Teknisten välineiden ja tekniikan käytössä tulee ottaa huomioon oppimisympäristö ja pedagogiset käytännöt. Opettajien tulisi nähdä tekniset laitteet osana muita välineitä ja tiedostaa, että erilaiset sovellukset ja järjestelmät muokkaavat lasten kognitiivisia toimintoja. (Lahikainen ym. 2005, 167.)

Mustosen (2009) mielestä mediakasvatuksen ammattilaisten tulee tiedostaa tunteiden merkitys sosiaalisissa suhteissa, tietoja käsitellessään ja mediaa käyttäessään. Tällä tavoin ammattilainen pystyy tukemaan yksilön kehittymistä itsenäiseksi ja aktiiviseksi mediankäyttäjäksi. Median tuomaa iloa lisää se, että jokainen tiedostaa tunteensa sekä tarpeensa ja osaa näin käyttää mediaa valikoidusti omien tiedollisten, sosiaalisten ja tunnetarpeidensa mukaan. (Mustonen 2009, 143–144.)

Kasvattajan on tärkeä tunnistaa, että suhde mediaan vaihtelee eri ikä- ja kehitysvaiheissa. Lasten kehitysvaiheet tulee huomioida muun muassa verkon käytössä ja sen sisällöissä. Matikainen (2008) on kuvannut kirjassaan eri ikäkausien ja median suhdetta. Hänen mukaansa taaperoiässä (0–3 v.) lapsella on hataraa käsitys mediasta, hän saattaa säikkyä valoja, ääniä sekä pimeyttä. Taaperoikäisille lapsille sopivaa mediaa ovat yleensä kirjat, musiikki tai kuvaohjelmat. Leikki-ikäisen (3–5 v.) suhde mediaan on monipuolisempi, ja tämän ikäiselle voi tarjota laajemmin mediasisältöjä, kuten kirjoja, lehtiä, radiota ja elokuvia. Leikki-ikäinen lapsi hakee medialta samaistumisen kokemuksia muun muassa satuhahmoista. Hän osaa jonkin verran erottaa, mikä on totta ja tarua, mutta tarvit-

see siinä vielä aikuisen apua. Pelkoa saattavat tuottaa yksin jääminen sekä pimeys ja möröt. Taapero- ja leikki-ikäistä lasta on tärkeää suojella haitallisilta mediasisällöiltä sekä uutisilta. Esi- ja alkuopetusiässä median rinnalle tulevat usein pelit ja tietokoneen käyttö. Tässä iässä lapsen kyky itseilmaisuun kasvaa, ja tämä lisää lapsen kiinnostusta median käyttöön. Lapsen mediasuojelussa on hyvä huomioida ikärajat sekä verkon käytön kontrollointi. (Matikainen 2008, 169–170.)

Ahonen (2007) kertoo, että mediasta ei ole haittaa lapsille oikein käytettynä ikärajoja noudattaen ja turvallisessa seurassa. Mediaa, kuten videoita ja televisiota eivät alle kolmevuotiaat vielä tarvitse. Median käyttö yksin voi aiheuttaa lapselle riskin, koska lapsen kokemusmaailma on elämysvoimainen eli todellisuuden ja mielikuvituksen ero on häilyvä. Riski nousee usein 3–5-vuotiaiden lasten kohdalla, koska tämän ikäisten lasten annetaan katsoa televisiota yksin ilman aikuisen läsnäoloa. Lapsi ei osaa vielä 3–5-vuotiaana ajatella lopettavansa television katsomista, jos se alkaa tuntua pahalta. (Ahonen 2007, 25.)

Kupiaisen (2009) mukaan mediakasvatuksen keskeinen aihe mediakeskeisessä yhteiskunnassa on tällä hetkellä lasten ja aikuisten mediasuhteet. Aikuisten, vanhempien ja kasvattajien tehtävänä on säädellä ja ohjata lasten sekä nuorten mediasuhteita. Keskusteluissa nousee esille median kuluttaminen, mediasisällöt ja mediaan käytetty aika ja kuinka aikuisten tulisi säädellä näitä lapselle ja nuorelle sopivaksi. Tämä ongelma tulee esille keskusteltaessa, onko mediakasvatuksen tehtävä säädellä ja rajoittaa mediasuhteita vai kannustaa mediataitojen kehittämisessä, jotta saavutettaisiin tietoyhteiskunnan vaatimat kansalaistaidot. Kasvattajan oma näkökulma lasten ja nuorten mediasuhteisiin muokkaa kasvatuksen suuntaa. (Kupiaisen 2009, 167.)

2.3 Media, osallisuus ja lapsi - Molla-hanke

Molla tulee sanoista media, osallisuus ja lapsi. Molla-hanke tarkoittaa sitä, että oppimisympäristöön on sijoitettu mediavälineitä, ja ne saavat lapset tutkimaan maailmaansa uusin tavoin. Tavoitteena Molla-hankkeessa on, että medialaitteet löytävät paikkansa muiden pedagogisten virikkeiden vierestä. Toisena tavoitteena on tuoda mediamaailma tutuksi turvallisessa ja osallistavassa ympäris-

tössä. (Molla-hanke 2014.) Molla-hankkeen myötä Saimaan mediakeskus ja Molla järjestävät maksuttomia mediapajoja. Mediapajoissa lapsi pääsee yhdessä kasvattajan kanssa tekemään ja pohtimaan mediaan liittyviä asioita. He voivat muun muassa kuvata päivän askareita ja tehdä omia mediatuotoksia ryhmäläistensä kanssa. Mediapajoissa tärkeää on lapsen osallisuus. (Saimaan mediakeskus 2011.) Molla-hankkeen myötä päiväkodit ovat aloittaneet blogien pidon. Blogeihin he lisäävät esimerkiksi kuvia sekä kertomuksia päiväkodin arjesta. (Molla-hanke 2014.)

Lappeenrannassa on alkanut Molla-hanke vuonna 2011 Kesämäen, Lauritsalan ja Lappeen päiväkodeissa. Mukana on myös Kourulan ja Leirin päiväkodeista molemmista yksi ryhmä. Molla-hanke sai aluksi rahoitusta vuoden 2013 loppuun asti. Jatkorahoituksen myötä se jatkuu vuoden 2015 loppuun saakka. (Molla-hanke 2014.) Lappeenrannan lisäksi hanke on käynnissä Lemminkäisten, Savitaipaleen ja Taipalsaaren kunnissa. Hankkeella on myös muita yhteistyökumppaneita, joita ovat Turun Top-keskus ja Helsingin yliopiston Viikin normaalikoulu. Molla-hanke on rahoitettu Opetushallituksen oppimisympäristöjen kehittämisrahoituksella. (Saimaan mediakeskus 2011.)

Uudet mediavälineet tuovat henkilökunnalle uusia haasteita. Molla-hanke tuo henkilöstölle uutta tietoa ja toimintamalleja mediakasvatukseen. Henkilökunta saa tukea kouluttajalta mediapajojen toteutukseen. Hanke tuo tavoitteeksi myös päiväkodin ja kotien yhteistyön kehittämisen mediakasvatuksen alueella. (Saimaan mediakeskus 2011.) Haastattelimme Saimaan mediakeskuksen Molla-hankkeen koordinaattoria Riikka Tidenbergiä. Hänen mukaansa Molla-hanke on madaltanut varhaiskasvatukseen henkilökunnan kynnystä mobiililaitteiden käytössä. Moni henkilökunnasta on ottanut medialaitteet päivittäiseen käyttöön lasten kanssa. Pelko medialaitteiden käyttöä kohtaan on vähentynyt, kun henkilökunta tietää, että apua on tarvittaessa saatavilla. (Tidenberg 2015.)

Tidenbergin mukaan Molla-hankkeella on ollut selvä tilaus päiväkoteihin tieto- ja viestintäteknologian osalta. Molla-hankkeen avulla päiväkotien henkilökunta ja lapset ovat päässeet kokeilemaan mobiililaitteiden käyttöä ja löytämään hyödyllisiä malleja opetukseen. Tidenberg kertoo monen päiväkodin henkilökunnan innostuneen Molla-hankkeen myötä niin paljon, että he ovat hankkineet omalla

rahalla medialaitteita. Tidenbergin mielestä Molla-hanke on kaiken kaikkiaan ollut hyvä kokonaisuus. Hänen mukaansa Mollan mediapajat ovat antaneet uusia keinoja muun muassa päiväkodin toiminnan dokumentointiin ja siten helpottaneet henkilökunnan arkea. (Tidenberg 2015.)

3 Mediakasvatuksen kehitys

Sinkon (2007) mukaan mediakasvatus käsitetään uutena asiana, joka olisi tullut opetukseen vasta 2000-luvulla. Kuitenkin jo 1980- ja 90-luvuilla opetussuunnitelmissa puhuttiin viestintäkasvatuksesta, joka oli mediakasvatuksen aihepiiri. (Sinko 2007, 11.) Median ja verkon käytön määrä kasvaa jatkuvasti ja tämän vuoksi kasvatuksen ja kasvatusympäristön arvot ovat muutoksessa. On tärkeää tiedostaa, että sosiaalinen vuorovaikutus on yhä teknologisoituneempaa, mikä lisää verkon roolia. (Matikainen 2008, 21.)

Viime vuosien aikana tieto lasten ja nuorten median käytöstä on lisääntynyt. Mediaan tutustuminen voi alkaa jo vauvana aikuisen mediankäyttöä seurattaessa. Internetin käyttö lisääntyy jatkuvasti, mutta edelleen televisio on etenkin pienten lasten suosiossa. (Hyvä medialukutaito 2013, 18.)

3.1 Mediakasvatuksen historia

Mediakasvatuksen perinteet ulottuvat Suomessa 1950-luvulle. Mediakasvatus tunnettiin silloin nimellä audiovisuaalinen kansansivistystyö. Tavoitteena oli elokuvien kriittinen ymmärtäminen ja elokuvien käyttö kasvatuksessa. 1960-luvulla Suomeen tuli esteettinen elokuvakasvatus, jossa painotettiin elokuvan informaalia kasvatuksellista asemaa. Opetusministeriön (2007) mukaan vuoden 1974 peruskoulun opetussuunnitelman perusteissa mediakasvatusta alettiin kutsua joukkoviestintäkasvatukseksi, jonka kautta mediakasvatukseen tuli yhteiskunnallinen ulottuvuus. (Nyyssölä 2008, 19.) Joukkotiedotuskasvatuksen tavoitteina olivat kriittisyys, valikoivuus ja kyky itsenäiseen mielipiteen muodostukseen. Opetussuunnitelmassa joukkotiedotuksen tavoitteet on jaettu kolmeen osa-alueeseen, jotka ovat tiedolliset tavoitteet, taidolliset tavoitteet sekä motivaatiotavoitteet. (Merilampi 2014, 51.)

1980-luvulla uudistettiin opetussuunnitelmia jälleen ja tällöin joukkotiedotus lähti pois opetussuunnitelmasta. Vuonna 1994 joukkotiedotus palasi opetussuunnitelmiin uuden nimen ja ajatuksen myötä. Joukkotiedotus vaihtui viestintäkasvatukseksi. (Merilampi 2014, 120.) Opetusministeriön (2007) mukaan viestintäkasvatukseen sisältyi myös ilmaisukasvatus (Nyyssölä 2008, 19). Vuoden 1994 opetussuunnitelmassa viestinnän kerrotaan olevan viestien välityksellä tapahtuvaa tiedollista, esteettistä ja eettistä vuorovaikutusta. Viestintäkasvatus puolestaan tarkoittaa opetusta tuon vuorovaikutuksen luomiseen, hallintaan ja kehittämiseen. Viestintäkasvatuksen pääaineita olivat äidinkieli ja kuvaamataito. (Merilampi 2014, 120.)

Opetushallituksen (2004) mukaan vuonna 2004 perusopetuksen opetussuunnitelmassa mediakasvatus on kaikki oppiaineet läpäisevä kokonaisuus. Mediakasvatus on kulkenut nimellä viestintä- ja mediataito. Tavoitteena on ilmaisu- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen, median aseman edistäminen ja merkityksen ymmärtäminen sekä lasten ja nuorten mediankäyttötaitojen kehittäminen. Viestintätaidoista harjoitellaan osallistuvaa, vuorovaikutuksellista ja yhteisöllistä viestintää. Mediataitoja on hyvä harjoitella viestien vastaanottajana sekä tuottajana. (Nyyssölä 2008, 19.) Pyrkimyksenä on saada oppilas suhtautumaan kriittisesti median sisältöihin (Merilampi 2014, 122).

Edellä mainittu kehitys näkyy myös varhaiskasvatuksessa. Leikkien ympäristö muuttuu ajan hengen mukaan. Median vaikutukset leikin sisältöihin ovat aluksi olleet näkyvissä vain kirjallisuuden esikuvien kautta. 1970-luvulla leikkisisältöihin alkoi tulla vaikutuksia televisio-ohjelmista. (Helenius & Lummelahti 2013, 46.) Sihvonen (1988) kertoo mediakasvatuksen historian keskittyvän elokuva- ja televisiokasvatukseen, jossa keskitytään mediatekstien tulkintaan ja atk-taitojen opettamiseen. Wuorisalon (2010) mukaan 1980-luvulla mediakasvatuksen välineitä olivat videokamerat ja editointilaitteistot. Tuolloin oli näkemys, että mediakasvatus vakiintuisi koulumaailmaan median tuottamisen näkökulmasta. Lama vaikutti 1990-luvulla mediakasvatukseen, minkä seurauksena mediakasvatus lopetettiin lähes kokonaan. Mediakasvatuksen ongelmana onkin ollut resurssipula, joka vaikutti välineiden ja tilojen saatavuuteen. (Wuorisalo 2010, 90–94.)

3.2 Mediakasvatuksen nykytila

Mediakasvatuksen toteutukselle tulee paineita monelta eri suunnalta. Vaatimuksen toteutukseen tulee yhteiskunnalta sekä toisaalta myös vanhempien huolestusta lasten liiallisesta median käytöstä. (Merilampi 2014, 35.) Tämä on nähtävissä myös Ruckensteinin (2012) aatteissa, sillä hänen mukaansa suomalaisessa yhteiskunnassa teknologialla on aivan erityinen merkitys. Hänen mielestään kansalaisuuden edellytykseksi voidaankin mieltää teknologian hallinta. (Helenius & Lummelahdi 2013, 52–53.) Teknologia-alan yritysten tuomilla tuloilla ylläpidetään osaltaan hyvinvointiyhteiskuntaa (Teknologiateollisuus 2014). Teknologian käytön aloittaminen lapsuudessa luo pohjaa teknologialle ajattelulle, josta on hyötyä tulevaisuudessa.

Tutkimusten mukaan vuosien 2000–2012 aikana on julkaistu mediakasvatusta koskevia julkaisuja/tutkimuksia yhteensä 156. Suurin osa näistä julkaisuista on pro gradu -tutkielmia. Mediakasvatusta tutkittaessa kvalitatiivisia tutkimuksia on käytetty enemmän kuin kvantitatiivisia. Mediakasvatus- ja kuvaohjelmakeskuksen selvitysten mukaan mediakasvatusta tutkitaan nykypäivänä paljon monitieteisesti ja monialaisesti. Yksi keskeisin tutkimusalue mediakasvatuksessa on tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäyttö. Lisää tutkimusta kaivattaisiin itsessään mediakasvatuksesta ja tutkimuksellisista lähestymistavoista. (Pekkala ym. 2013, 18–22.) Mediakasvatuksesta on myös tehty paljon raportteja Opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Opetushallituksen puolesta. Edellä mainitut ovat myös käynnistäneet useita hankkeita, joihin kuuluu muun muassa Lapset ja media -hanke. (Merilampi 2014, 36.) YK:n kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestö UNESCO on vuosikymmenien ajan yrittänyt kehittää perusteita mediaopetukselle sekä medialukutaidon opetukselle (Merilampi 2014, 38). Näitä perusteita kehitetään jatkuvasti, ja monilukutaito onkin tulossa opetussuunnitelmiin vuoden 2016 alussa.

Nykypäivänä mediaa käyttäessään lapsi haluaa pääsääntöisesti viihtyä median parissa. Median käyttö voi olla myös rutiininomaista ja se voi olla rentoutumisen väline tai ajanviete. Lapsi voi käyttää mediaa myös tiedon hakemiseen. Medialla on myös sosiaalisia vaikutuksia. Sen avulla voi ystävystyä netissä mediahahmojen kautta tai median sisältöjä voidaan tuoda mukaan muun muassa piha-

leikkeihin. Lapsi voi kokea jonkin mediasisällön tuntemisen tai tuotteen omistamisen välttämättömäksi saadakseen hyväksyntää ikätovereiden keskuudessa. (Martsola & Mäkelä-Rönholm 2006, 34.) Lapset tekevät mielellään vaihtokauppoja. Ennen vaihdeltiin kiiltokuvia ja jääkiekkokortteja, nykyään vaihtamisen kohteena ovat esimerkiksi huonekalut ja tavarat digitaalisissa ympäristöissä. (Helenius & Lummelahti 2013, 52.)

Lapsilla on yhä enemmän tietokoneita ja medialaitteita omassa huoneessaan, mikä vaikeuttaa vanhempien roolia suojelijana. Vanhempien on vaikeampaa kontrolloida median sisältöjä, kun laitteet ovat lapsen huoneessa. (Martsola & Mäkelä-Rönholm 2006, 34.) Opettajien ja aikuisten rooli onkin muuttunut tiedon jakajasta enemmän oppimisprosessien ohjaajaksi sekä tukijaksi (Lahikainen ym. 2005, 165–166). Vanhempien sukupolvien edustajien tyypillinen suhtautuminen mediaan on usein negatiivista, ja he näkevät uudistukset turhina ja haitallisina. Suhtautuminen pohjautuu kokemukseen, jossa tiedetään elämän sujuneen ennen hyvin ilman digitaalista mediaa. (Suoninen 2004, 52–53.)

Halusimme vielä korostaa kahdessa seuraavassa tutkimuksessa esille nousseita asioita. Molemmissa tutkimuksissa tulee ilmi, että mediakasvatus on hyödyllistä ja se on hyvä aloittaa varhaisessa vaiheessa, mikä kuvaa hyvin nykytilannetta. Anne-Mari Erolan tekemässä pro gradu -tutkielmassa on tarkasteltu 3–7 -vuotiaiden lasten opettajien kokemuksia. Tutkimustulosten perusteella lastentarhanopettajat ymmärtävät mediakasvatuksen kuuluvan osaksi varhaisopetusta ja pienten lasten kasvatusta. Haastateltavat ovat kertoneet, että heidän mielestään mediakasvatuksen toteuttaminen tulee aloittaa jo päivähoidosta ja esiopetuksesta lähtien. (Erola 2012.) Janika Hautaviidan väitöskirjassa taas tulee ilmi, että lasten taidolliset ja sosiaaliset mediavalmiudet kehittyvät tietotekniikan opetuskäytön ansiosta. Hän toteaa tutkimustulostensa perusteella, että jokainen lapsi kehittyy kohti mediataitoja omassa tahdissaan. (Hautaviita 2012, 6.)

3.3 Kohti monilukutaitoa

Monilukutaito tarkoittaa monimuotoisten tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoa, taitoa käyttää tekstejä erilaisissa tilanteissa sekä eri tehtäviä varten. Monilukutaitoon sisältyy kyky käyttää erilaisia medioita. Monilukutaitoa on myös tietojen

arviointi erilaisia välineitä hyödyntäen, ja se kehittyy koko elämän läpi. Taidon kehittymisen avulla ihminen osaa tuottaa ja tulkita erilaisia tekstejä tarkoituksensa mukaan. (Luukka 2013.) Monilukutaidon määrittely on vielä kesken, joten sen käyttöönotto saattaa olla haasteellista. Tämän vuoksi sen omaksuminen osaksi työtä voi viedä aikaa.

Opetuksessa tähdätään oppilaiden viestintätaitojen kehittymiseen sekä perinteisissä että monimediaisissa oppimisympäristöissä. Monilukutaito sisältää peruslukutaidon, numeraalisen lukutaidon, kuvalukutaidon, medialukutaidon ja digitaalisen lukutaidon. Monilukutaito tähtää kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon. (Opetushallitus 2014.) Vuonna 2016 opetussuunnitelma uudistuu ja aihekokonaisuuksien tilalle tulee seitsemän laajaa osaamisaluetta. Mediakasvatus tulee sisältymään kahteen osaamisalueeseen, jotka ovat monilukutaito sekä tieto- ja viestintäteknologia. (Merilampi 2014, 122–123.)

4 Median vaikutus lapseen

Median ja mediasisällön vaikutuksista on kiistelty paljon. Vastustajat väittävät, että median väkivaltainen sisältö lisää väkivaltaista käyttäytymistä. Puolustajat puolestaan kertovat, ettei mediassa esiintyvä väkivalta vaikuta terveisiin ihmisiin. Median vaikutuksia on vaikea tutkia, koska niitä on vaikea eristää muista kasvuympäristöistä tulevista vaikutuksista. Vaikutukset ovat yksilöllisiä ja yleensä ohimeneviä, mikä vaikeuttaa myös osaltaan tutkimusta. (Matikainen 2008, 18–19.) Feilitzen (2000) kertoo, että suhtautuminen digitaalisiin peleihin on hyvin vaihtelevaa. Pelit voivat edistää lasten motorisia ja sosiaalisia taitoja ja toisaalta taas pelimaailma voidaan nähdä väkivaltaiseen käyttäytymiseen ja pelkoihin johtavana. (Nyyssölä 2008, 68.) Ermin ja Mäyrän (2003) mukaan digitaaliset pelit voivat kehittää visuaalista hahmottamista, ongelmanratkaisua, kärsivällisyyttä sekä mielikuvitusta (Nyyssölä 2008, 70). Pelaamisen kautta on mahdollista käsitellä omia kokemuksia ja tunteita (Nyyssölä 2008, 71).

Kupiaisen (2009) mukaan median vaikutukset ovat nousseet eniten esille, kun tarkastellaan lasten suhteita mediaan. Huomiota on kiinnitetty väkivaltaisiin ja haitalliseksi katsottuihin mediasisältöihin sekä mediasuojelun vaatimuksiin.

Tässä tapauksessa median on katsottu tarkoittavan televisio-ohjelmia ja kuvataallenteita. (Kotilainen 2009, 168.)

Median käyttöä ei tule pitää kielteisenä asiana, koska media voi antaa lapsille moniulotteisia oppimisen kokemuksia, viihdettä ja osia identiteetin rakentumiseen. Lapsien mediankäyttö pitäisi liittää arjen tilanteisiin, eikä nähdä mediankäyttöä vahvojen arvoasetelmien kautta. Ihmissuhteiden korvaaminen median avulla ei ole mahdollista, mutta lasten arkea rikastuttaa toisten kanssa median käyttäminen kasvokkain. (Lahikainen ym. 2005, 102.) Matikaisen (2008) mukaan verkko on hyvä mieltää voimavaraksi ja miettiä, mitä se tarjoaa opetuksen ja kasvatuksen kannalta. Verkolla on paljon myönteisiä vaikutuksia, sieltä löytyy muun muassa ajankohtaista tietoa ja samalla se kehittää tiedon kriittistä arviointia. Tämän lisäksi verkko kehittää vuorovaikutustaitoja, kirjoittamistaitoja, materiaalin tuottamistaitoja ja mahdollisesti myös kielitaitoja. (Matikainen 2008, 171.)

Osa mediasta lähtöisin olevista oppimiskokemuksista, on merkityksellisiä kouluoppimisen, kasvun ja sosiaalistumisen kannalta (Nyyssölä 2008, 62). Austinin (2001) mukaan lapset voivat saada median kautta tietoa siitä, mikä on oikein ja väärin, mikä on totta ja mikä tarua, mikä on tärkeää ja miten määritellä syy- ja seuraussuhteita (Nyyssölä 2008, 63). Kurkela (2002) on kertonut, että televisiomaailmassa liikkuva kuva tarjoaa hyviä mahdollisuuksia oppimiseen, ja se voi havainnollistaa asioita. Media voi tarjota myös arvoja, asenteita ja hyviä elämänohjeita, esimerkiksi katseluelämykset voivat johtaa aktiiviseen ajatteluun, mikä taas voi herättää lapsen kiinnostuksen. (Nyyssölä 2008, 64.) Johnson (2006) tuo esille, kuinka median avulla voi kehittää seuraavia kognitiivisia taitoja: keskittyminen, tarkkaavaisuus, kyky ymmärtää sanoja ja seurata tarinan juonta sekä kyky luoda luetun pohjalta mielikuvitusmaailmoja (Nyyssölä 2008, 64). Koivusalo-Kuusivaaran (2007) mukaan mediasta löytyy tärkeää faktatietoa. Tämä informaatio tarjoaa lapselle mahdollisuuden suhteuttaa, muokata ja muuttaa aikaisempia tietojaan uuteen tietoon verrattuna. Nyyssölän mukaan median sisällöt voivat kehittää myönteisesti lasten mielikuvitusta (Nyyssölä 2008, 65).

Linnakylä (1995) ja Bonnet (2002) ovat tuoneet esille, että median käytöllä on selkeitä yhteyksiä lukutaidon kehittymiseen. Lasten englannin kielen taito voi kehittyä englanninkielisten tv-ohjelmien, musiikin ja videopelien kautta. (Nyyssö-

lä 2008, 65.) Koivusalo-Kuusivaaran (2007) mielestä median kautta voi oppia sosiaalisia taitoja sekä yhteisöllisyyttä lisääviä käyttäytymismalleja (Nyyssölä 2008, 66). Matikkala ja Lahikainen (2005) ovat kertoneet, että viestintämedian ja median käyttö muiden ihmisten kanssa voivat rikastaa lasten kokemusmaailmaa. Media voi tukea lapsen mahdollisuuksia oppia yhteistyötä, harjoitella pettymyksen sietoa sekä kokea iloa. (Nyyssölä 2008, 66.)

5 Opinnäytetyön tarkoitus

Opinnäytetyömme tarkoituksena on tutkia Lappeenrannan kaupungin päiväkotien lastentarhanopettajien näkemyksiä mediakasvatuksesta 3–6 -vuotiaiden ryhmissä. Mediakasvatuksen tutkimisesta on hyötyä kaupungille, koska tutkimuksen avulla kaupunki saa ajankohtaista tietoa mediakasvatuksen tilasta ja toteutuksesta päiväkodeissa. Lähettämällä kyselyn kaikkiin Lappeenrannan kaupungin päiväkoteihin saamme monipuolista ja kattavaa tietoa mediakasvatuksen tilanteesta ja hyödyistä. Tarkoituksenamme on selvittää, mitä mediakasvatus on ja miten se näkyy päiväkodeissa. Lisäksi selvitämme, mitä mediavälineitä on käytössä ja mitä vaikutuksia mediakasvatuksella on lapsiin varhaiskasvattajien mielestä. Tutkimuskysymykset ovat seuraavat:

1. Mitä mediakasvatus on päiväkodissa?
2. Miten mediakasvatus näkyy päiväkodissa?
3. Miten mediakasvatukseen suhtaudutaan?
4. Mitä vaikutuksia mediakasvatuksella on lapsiin?

Tavoitteemme on syventää tietoaamme mediakasvatuksesta teorian tiedoilla sekä ammattilaisten näkemyksillä. Kokoamme yleistietoa mediakasvatuksesta ja sen vaikutuksista lapsiin. Työmme hyödyttää varhaiskasvatuksen parissa työskenteleviä sekä avartaa ihmisten näkökulmia mediakasvatuksen suhteen. Tavoitteenamme on koota monipuolisia näkemyksiä ja kattava viitekehys mediakasvatuksesta.

5.1 Opinnäytetyön toteutus

Kohderyhmämme on Lappeenrannan kaupungin päiväkotien lastentarhanopettajat. Suuntasimme kyselyn 3–6-vuotiaiden päiväkotiryhmiin. Työelämäohjaajamme on Riikka Tidenberg, joka työskentelee Saimaan mediakeskuksessa. Hän toimii varhaiskasvatuksen mediapedagogina Lappeenrannassa.

Kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen tavoitteena on osallistujan näkökulman ymmärtäminen. Laadullisen tutkimuksen ominaispiirteisiin kuuluvat esimerkiksi aineiston keruu avoimin menetelmin, miten, miksi ja mitä -kysymykset sekä osallistujien valinta tarkoituksenmukaisuuden perusteella. (Kylmä & Juvakka 2012, 23, 31.) Laadimme avoimet kysymyslomakkeet Webropol-pohjalle aineiston keruuta varten. Avoimilla kysymyksillä saimme laaja-alaisia vastauksia tutkittavasta aiheesta. Avoimet kysymykset antavat vastaajien ilmaista itseään omin sanoin ja ne osoittavat vastaajien keskeisimmän ajatuksen (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2006, 190).

Kävimme tapaamassa työelämänohjaajaamme Riikka Tidenbergiä marraskuussa 2014. Tällöin keskustelimme opinnäytetyömme aiheesta ja toteutustavasta. Olimme laatineet valmiin kyselyrunгон, jonka Tidenberg hyväksyi. Tämän jälkeen haimme tutkimuslupaa Lappeenrannan kaupungin varhaiskasvatusjohtajalta, Päivi Virkiltä. Tutkimuslupa myönnettiin meille 10.12.2014. Lähetimme tämän jälkeen opinnäytetyömme saatekirjeen ja Webropol-kyselylinkit työelämänohjaajalle. Hän lähetti ne eteenpäin kaupungin päiväkotien johtajille sähköisesti 7.1.2015. Vastausaikaa kyselyymme oli tammikuun loppuun, eli noin kolme viikkoa. Työelämäohjaajamme laittoi kyselyn aikana pyynnöstämme kaksi kertaa muistutusta kyselyyn vastaamisesta päiväkotien lastentarhanopettajille.

Webropol-kysely lähetettiin kaikille Lappeenrannan kaupungin päiväkotien johtajille, joita on yhteensä 23. Ohjeistuksena oli, että jokaisesta 3–6 -vuotiaiden ryhmästä kyselyyn vastaa yksi lastentarhanopettaja. Saimme kyselyymme 16 vastausta. Tämä jäi hieman alle tavoitteemme, joka oli 23 vastausta.

5.2 Aineiston analysointi

Analysoimme aineiston induktiivisella sisällönanalyysilla. Kylmän ja Juvakan (2012) mukaan induktiivisessa sisällönanalyysissa haetaan tietoa tutkimuksen tarkoitukseen ja tutkimustehtäviin liittyen. Tämä tarkoittaa sitä, että koko aineistoa ei tarvitse analysoida. (Kylmä & Juvakka 2012, 113.)

Aloitimme aineiston analysoinnin tutustumalla huolellisesti saamiimme vastauksiin. Mayring (2000) ja Kohlbacher (2006) ovat todenneet, että induktiivisessa sisällönanalyysissa luokitellaan tekstistä koostuvia ilmaisuja niiden merkityksen perusteella. Laadullisessa tutkimuksessa tutkimustehtävät voivat tarkentua aineiston analyysin aikana. (Kylmä & Juvakka 2012, 112–113.) Aineistoa käsitellessä huomasimme, että voisimme yhdistää kaksi aiemmin määriteltyä tutkimuskysymystä yhdeksi kokonaisuudeksi. Tuloksissa ilmeni yhteneviä vastauksia näihin molempiin tutkimuskysymyksiin, joten tuntui luontevalta yhdistää ne. Lisäksi tutkimustulosten pohjalta muodostui uusi tutkimuskysymys, joka käsittelee suhtautumista mediakasvatukseen lasten, vanhempien ja varhaiskasvattajien osalta.

Induktiivisessa sisällönanalyysissa aineisto jaetaan osiin ja samankaltaiset sisällöt yhdistetään. Tämän jälkeen aineisto muodostetaan kokonaisuudeksi, joka vastaa tutkimuskysymyksiin. Oleellista analyysissa on aineiston tiivistyminen. (Kylmä & Juvakka 2012, 113.) Toteutimme aineiston analysoinnin tällä periaatteella. Aluksi jaoimme jokaisen kysymyksen vastaukset useisiin luokkiin. Luokat teemoitettiin värikoodein, mikä helpotti aineiston käsittelyä. Kävimme kysymykset uudestaan läpi ja yhdistimme luokat isommiksi teemoiksi. Peilasimme tuloksia tutkimuskysymyksiin ja tiivistimme vastaukset.

Tuomme näkyviin esimerkin, kuinka toteutimme aineistomme analyysin. Taulukossa 1 näkyvät pelkistetyt ilmaukset, joista muodostuivat alaluokat ja niistä yksi yläluokka. Taulukon 1 vastaukset ovat muodostuneet kysymyksestä ”Millaisia mahdollisia haasteita mediakasvatus on tuottanut päiväkodissanne?”.

Pelkistetyt ilmaukset	Alaluokat	Yläluokka
Laitteita ei ole tarpeeksi Välineitä ei ole ollenkaan Välineitä ei ole ollut vielä kauaa käytössä Välineet eivät ole laadullisesti hyviä	Laitteiden puute	Resurssien puute
Ei tarpeeksi aikaa uusille asioille Paljon muutakin on ehdittävä eskari vuoden aikana	Ajanpuute	
Vanhemman polven opettajille enemmän opeteltavaa kuin nuoremille Henkilökunta ei osaa käyttää laitteita Opettelu hankalaa, koska se pitäisi oppia siinä työn sivussa Omat taidot ja tiedot eivät pysy kehityksessä mukana Koulutuksen tarve on suuri! Käsitteen määrittelyongelma → jokaisella oma käsitys mediakasvatuksesta	Osaamisen puute	
Koulutuksiin ei ole haluttu osallistua, koska uuden opettelu vanhemmille työntekijöille haastavaa Motivointi haastavaa Pysyttäydytään tutussa ja turvallisessa Normaalia muutos vastarintaa Enemmistö työntekijöistä ei näe mediakasvatusta ja laitteiston päivitystä tarpeellisena	Motivaation puute	

Taulukko 1. Esimerkki aineiston sisällönanalyysistä

5.3 Eettiset näkökohdat

Tutkimuksessa eettiset näkökulmat tulee huomioida koko prosessin ajan (Kylmä & Juvakka 2012, 137). Yhteistyökumppaneiden arvostaminen on osa opinnäyte-

työprosessia. Kylmän ja Juvakan (2012) mukaan tutkimukseen osallistuvan on oltava tietoinen tutkimuksen tarkoituksesta, sen kestosta, menettelytavoista ja siitä, mihin tietoa käytetään. Hänellä on oltava tieto, että tutkimukseen osallistumisen voi keskeyttää milloin tahansa. (Kylmä & Juvakka 2012, 149.)

Eettinen ongelma tutkimuksessa voi olla liiallinen johdattelu kysymyslomakkeita laadittaessa. Kysymyksiä tehdessä tulee huomioida työntekijöiden ja lasten tunnistamattomuus. Tulokset tulee julkaista todenmukaisina ja luotettavina. Yksi tärkeistä eettisistä piirteistä tutkimuksessa on oikeudenmukaisuus, ja se toteutuu, kun tärkeät tutkimuksen tulokset raportoidaan (Kylmä & Juvakka 2012, 154).

Aineistoa kerätessä on huomioitava, ettei tutkimukseen osallistujien henkilötietoja tule esille. Aineiston asianmukaiseen säilyttämiseen on kiinnitettävä huomiota. Tutkimustyössä tulee välttää epärehellisyyttä, esimerkiksi toisten tekstien plagiointia. Raportoinnissa on otettava huomioon, ettei tuloksia yleistetä ilman kritiikkiä, eikä tuloksia kaunistella. Raportointi ei saa olla harhaanjohtavaa ja opinnäytetyössä on tuotava esille myös mahdolliset puutteet. (Hirsjärvi ym. 2006, 27–28.)

Opinnäytetyömme mahdollinen riski oli, etteivät päiväkodin johtajat lähetä kyselylinkkiä eteenpäin lastentarhanopettajille. Kysely saattoi olla vastaajien mielestä liian suppea, laaja tai johdatteleva, mikä on mahdollisesti vähentänyt vastausten määrää. Uskoimme saavamme Webropol-kyselyllä enemmän vastauksia kuin haastattelulla. Lastentarhanopettajilla oli kyselyn ansiosta mahdollisuus keskeyttää vastaaminen ja jatkaa sen täyttöö toisella kerralla. Tällöin vastaamisen pystyi suorittamaan pienissä osissa, siihen saattoi löytyä helpommin aikaa työn ohella. Oma aikamme ei olisi riittänyt 16 lastentarhanopettajan haastatteluun, mikä olisi vähentänyt vastaajien määrää. Halusimme saada useamman lastentarhanopettajan näkemyksen aiheesta ja sen vuoksi emme valinneet haastattelua tiedonkeruumenetelmäksi. Ryhmähaastattelu ei ollut sopiva vaihtoehto, koska mediakasvatus jakaa mielipiteitä. Näin ollen kaikki eivät olisi välttämättä uskaltaneet tuoda omia näkemyksiään esille. Webropol-kyselyn avulla jokainen pystyi tuomaan omat ajatuksensa esille nimettömänä.

6 Tutkimustulokset

Saimme kyselyymme yhteensä 16 vastausta. Tässä luvussa tuomme esille tutkimustuloksissa nousseita aiheita. Tutkimustuloksissa nousi esille innostunut ja vastustava suhtautumistapa mediakasvatukseen varhaiskasvattajien ja vanhempien osalta. Suhtautuminen on hyvin vaihtelevaa ja paljon henkilön omasta motivaatiosta riippuvaa. Tulosten mukaan lasten suhtautuminen mediakasvatukseen nähdään pelkästään positiivisena.

Tuloksista tulee myös selvästi ilmi, että vastaajien mukaan koulutusta, aikaa ja laitteita mediakasvatukseen on liian vähän. Kuitenkin osa vastaajista on selvästi innostunut mediakasvatuksesta, ja he ovat ottaneet sen osaksi arkea. Tuloksista tulee ilmi, että Lappeenrannan varhaiskasvatuksessa mediakasvatus tulee esille laitekeskeisenä. Medialaitteet ja -välineet koetaan vastausten mukaan todella tärkeänä osana mediakasvatuksen toteuttamista.

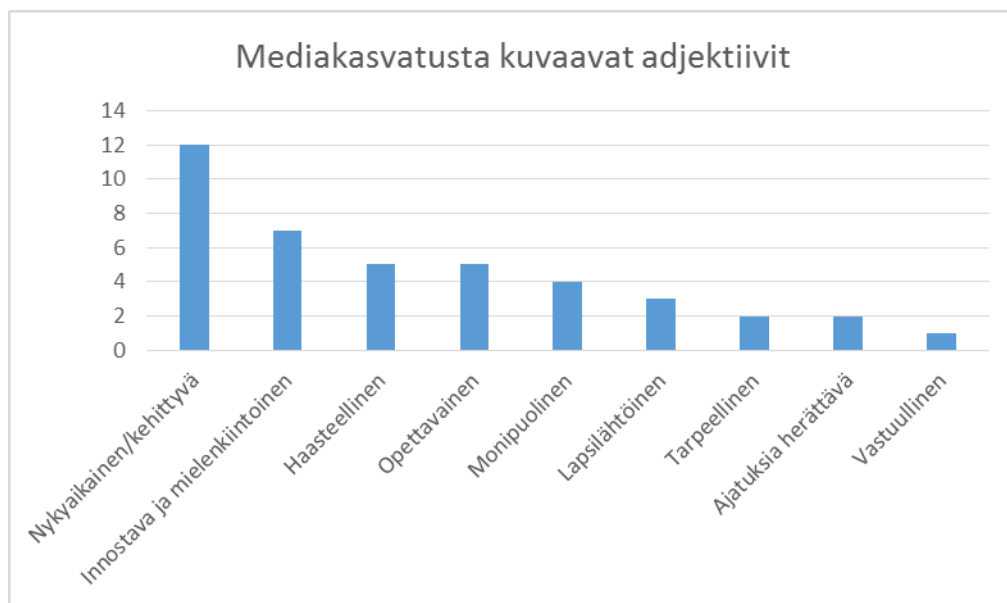
6.1 Mediakasvatus päiväkodissa

Suurimmassa osassa vastauksista tulee esille keskustelu mediasta lasten kanssa. Varhaiskasvattajat ovat keskustelleet lasten kanssa heille mielekkäistä televisio-ohjelmista. Puheenaiheiksi ovat nousseet myös ohjelmien ja pelien ikärajat. Varhaiskasvattajat miettivät lasten kanssa internetin tarkoitusta, mitä siellä voi tehdä ja kuka voi käydä katsomassa päiväkodin blogia. Lisäksi on pohdittu tietolähteiden luotettavuutta. Lasten kanssa on keskusteltu todellisen ja epätodellisen maailman eroista satujen ja pelien kautta. Varhaiskasvattajat kertovat myös vastaavansa lasten esittämiin kysymyksiin. Suurin osa vastanneista näkee mediakasvatuksen pääsääntöisesti laitteiden käyttönä.

Kaksi vastaajaa on maininnut mediakasvatuksen olevan osa pedagogista toimintaa. 14 vastauksessa nousee esille, että mediakasvatusta toteutetaan osana arkea. Tämä tarkoittaa sitä, että kaksi vastaajista ei kertonut mediakasvatuksen olevan osana päiväkodin arkea. Toinen näistä kahdesta oli innostunut lisäämään mediakasvatusta arkeen ja toinen puolestaan suhtautui siihen välinpitämättömästi. Lisäksi vastauksissa on tuotu ilmi mediaan tutustuminen ja lapsen opettaminen vastuulliseksi median käyttäjäksi. Vastauksissa mainitaan mediakasvatuksen tuovan lapsen arkeen uusia ideoita, haasteita ja mahdollisuuksia.

sia. Osa vastanneista kertoo huomioivansa lasten osallisuuden kuuntelemalla heidän ideoitaan mediakasvatusta toteutettaessa. Yksi vastaajista nostaa esille lasten kielellisten ja matemaattisten taitojen harjoittelun sekä silmän ja käden yhteistyön kehittämisen eri ohjelmien avulla.

Vastaajia pyydettiin kuvaamaan mediakasvatusta adjektiivein. Kuviossa 3 on kuvattu lastentarhanopettajien esille tuomien adjektiivien jakautuminen. Kuten siinä tulee esille, suurin osa vastaajista kuvaa mediakasvatuksen nykyaikaiseksi ja kehittyväksi. Kuviossa 3 olevia adjektiiveja oli käytetty eniten kuvaamaan mediakasvatusta.

Kuvio 3. Mediakasvatusta kuvaavat adjektiivit

Vastauksista ilmenee Molla-hankkeen lisänneen tietoa ja kokemusta sekä tuoneen lisää mediavälineitä päiväkodin käyttöön. Molla-hanke on vastaajien mukaan lisännyt innostusta käyttää medialaitteita lasten kanssa. Suurin osa vastanneista ei kuitenkaan ollut mukana Molla-hankkeessa.

6.2 Mediakasvatuksen toteutus päiväkodissa

Mediavälineet tulevat vastausten perusteella esille sekä lasten että varhaiskasvattajien arjessa. Lasten kanssa käytetään laitteita musiikin kuunteluun, videoiden ja lastenohjelmien katseluun, opetuspelien pelaamiseen sekä tietojen keräämiseen. Muutama vastanneista nostaa esille sanomalehtiä. Vastausten

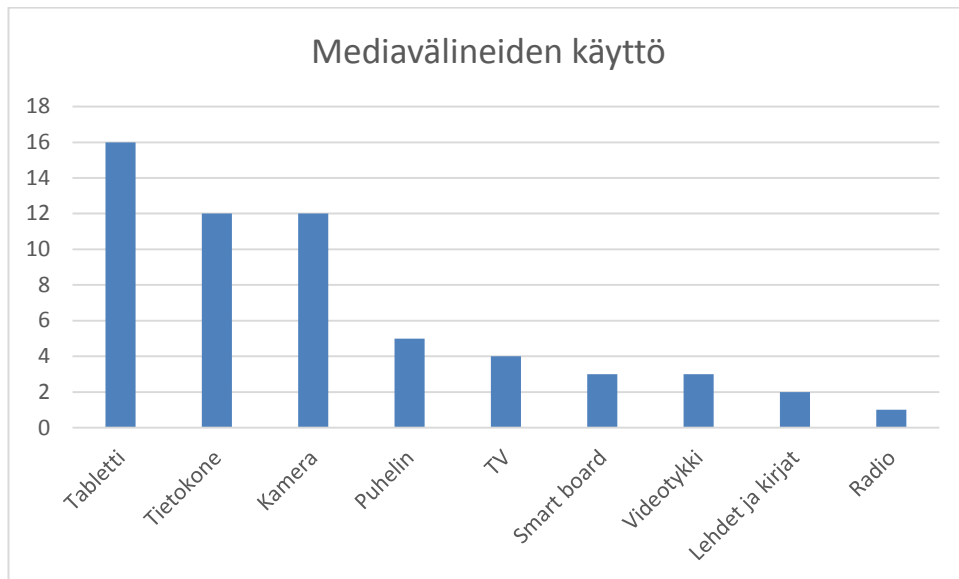
perusteella varhaiskasvattajat ja lapset kuvaavat yhdessä lasten syntymäpäiviä, luontoa sekä muotoja ja lukumääriä opetuksen tueksi. Kuvia käytetään lasten kasvukansioissa, annetaan vanhemmille nähtäväksi ja lisäillään päiväkotien blogeihin. Yhdessä vastauksessa mainitaan, että lasten kanssa on tehty sarjakuvia tabletilla, ja he aikovat jatkossa säveltää omia kappaleitaan. Vastauksissa tulee esille, että varhaiskasvattajat käyttävät mediavälineitä toiminnan dokumentointiin, kuvaukseen ja videointiin sekä siirtymätilanteiden avuksi. Mediavälineistä on ollut hyötyä myös tulkkausta vaativissa tilanteissa vieraskielisten perheiden kanssa.

Vastaustuloksissa moni nostaa esille keskustelun mediasta ja mediakasvatuksesta. Keskustelua esiintyy niin lasten, vanhempien kuin varhaiskasvattajienkin kesken. Lasten kanssa keskustelun aiheina ovat olleet tv-ohjelmat ja yhteisen blogin tekeminen. Osa vastanneista kokee, että mediakasvatuksesta tulisi keskustella enemmän työyhteisössä.

Osaamisen puute nousee suurimmaksi haasteeksi mediakasvatuksen toteuttamisen kannalta päiväkodissa. Moni varhaiskasvattajista ei osaa käyttää laitteita ja opettelu on hankalaa, koska se tulisi oppia työn ohella. Noin kolmasosa vastanneista nostaa ajan puutteen haasteeksi. Vastauksissa ilmenee, ettei vanhempi sukupolvi koe medialaitteiden käyttöä välttämättä niin luontevaksi kuin nuoret, joten koulutuksen tarve on suuri. Yksi vastaajista on nostanut esille, että kasvattajilla on erilaisia käsityksiä mediakasvatuksesta. Tämä on hyvä huomio, sillä opinnäytetyömme teoriaosuudessa tulee myös ilmi, että asiantuntijatkin määrittelevät mediakasvatusta eri tavoin. Noin kolmasosa vastanneista mainitsee haasteeksi laitteiden puutteen tai niiden laadun heikkouden. Vastaajista viisi kokee motivaation puutteen ja vastarinnan haasteeksi mediakasvatuksen toteuttamiselle. Lisätietoa tarvitaan sovelluksista ja laitteiden käytöstä. Varhaiskasvattajat kokevat tarvitsevänsä enemmän uskallusta ja itsevarmuutta. Arkeen kaivattaisiin myös käytännön esimerkkejä mediakasvatuksesta.

Vastaajilta kysyttiin, mitä mediavälineitä heillä on työssä käytössään. Vastaukset jakautuivat kuvion 4 mukaisesti. Jokainen vastaajista on maininnut tabletin kuuluvan osaksi mediavälineitä. Vain yksi vastaaja on maininnut mediaväli-

neeksi radion. Digitaaliset laitteet käsitettiin suurimmaksi osaksi mediavälineitä, vain kaksi vastaajaa muisti mainita lehdet ja kirjat.

Kuvio 4. Mediavälineiden käyttö päiväkodissa

6.3 Suhtautuminen mediakasvatukseen

Olemme tutkineet mediakasvatukseen suhtautumista varhaiskasvattajien, vanhempien ja lasten osalta. Tarkastelemme tuloksia ensin varhaiskasvattajien suhtautumisen kannalta. Tuloksista ilmenee, että suhtautuminen mediakasvatukseen on hyvin vaihtelevaa. Selkeää positiivista suhtautumista ilmenee neljäsosassa vastauksista. Negatiivista suhtautumista esiintyy saman verran, eli yksi neljäsosa. Puolet vastanneista tuo esille sen, että varhaiskasvattajien suhtautuminen mediakasvatukseen on vaihtelevaa.

Hyvässä suhtautumisessa mediakasvatuksen koetaan olevan osa arkea, ja se nähdään tarpeellisena. Negatiivisessa taas esiintyy ennakkoluuloja, ja mediakasvatus voidaan nähdä velvollisuutena tai pakkona. Tuloksissa ilmenee, että jotkut varhaiskasvattajat suhtautuvat mediakasvatukseen välinpitämättömästi ja kriittisesti. Aihe voidaan kokea myös vieraana ja pelottavana. Vastauksissa nousee esiin motivaation merkitys suhtautumiseen.

Seuraavaksi tuomme esille vanhempien suhtautumista mediakasvatukseen lastentarhanopettajien vastausten perusteella. Vanhempienkaan osalta vastauk-

sissa ei tule esille yhtenäistä linjaa. Vastauksista ilmenee myönteistä, vaihtelevaa ja vastustavaa kantaa. Kolme vastaajista tuo esille, ettei vanhempien kanssa ole keskusteltu mediakasvatuksesta. Myönteisessä kannassa tulee esille vanhempien mielenkiinto ja ymmärrys yhteisen keskustelun tärkeydestä lasten kanssa. Mediakasvatusta vastustavissa vastauksissa tulevat ilmi uskonnolliset syyt sekä medialaitteiden runsas käyttö jo kotiloissa. Myönteistä suhtautumista tulee esille neljässä vastauksessa ja vastustavaa kahdessa. Lastentarhanopettajat nostavat vastauksissaan esille, että vanhempien kanssa keskustellaan vastuullisesta median käytöstä. Vastausten mukaan osa vanhemmista ymmärtää vastuunsa median käytön rajaajana ja osa tarvitsee siinä tukea ja opastusta.

Lasten mediakasvatukseen suhtautumisen osalta lastentarhanopettajat ovat hyvin yksimielisiä. Lasten kerrotaan suhtautuvan innokkaasti ja luontevasti. Yhtään vastustavaa asennetta ei tule esille. Tuloksien mukaan lapset ovat motivoituneita ja avarakatseisia mediakasvatusta kohtaan.

6.4 Mediakasvatuksen vaikutukset lapsiin

Selvitimme kyselylomakkeilla mediakasvatuksen hyviä ja huonoja vaikutuksia lapsiin sekä sen tuomia oppimiskokemuksia. Hyvien vaikutusten osalta oppiminen nousee suureen merkitykseen. Kuuden vastaajan mukaan lasten osallisuuden on koettu lisääntyvän mediakasvatuksen avulla. Lasten motivaation on nähty kasvaneen oppimista kohtaan mediavälineiden avulla. Lapset, joilla on oppimisvaikeuksia tai keskittymisongelmia, ovat hyötäneet tableteista sekä oppimispeleistä. Yhdessä vastauksessa on mainittu tabletin merkitys vieraskielisen lapsen kielen kehityksen tukemiseksi. Tuloksissa nousee esille, että mediakasvatusta lisää lasten luovuutta, numeroiden ja kirjainten oppimista sekä oman vuoron odottamista. Itsetekeminen ja onnistumisen tunne ovat oppimisen lisäksi vastauksissa eniten esille nostettuja teemoja. Kahdessa vastauksessa tuodaan esille median leikkiä rikastuttava vaikutus. Tulosten mukaan kaksi vastaajaa ei osannut nimetä mediakasvatuksen hyviä vaikutuksia ja kolme vastanneista ei tuonut esille mediakasvatukseen liittyviä oppimiskokemuksia.

Huonoja kokemuksia tarkastellessa lähes puolet on vastannut, ettei mediakasvatuksella ole huonoja vaikutuksia. Median käytössä ajan ja sisällön rajaaminen on

koettu tärkeäksi. Tuloksissa ilmenee, että monet lapset haluaisivat käyttää paljon aikaa television katseluun sekä mediavälineiden käyttöön. Neljässä vastauksessa ilmenee, että mediavälineet voivat saada lapset unohtamaan muut tehtävät. Muutamassa vastauksessa nousee esille huoli sosiaalisten taitojen yksipuolistumisesta sekä pelien tuomasta levottomuudesta ja häiriökäyttäytymisestä. Kaksi vastaajaa tuo esiin median käytön vaikutuksen leikkiin. He nostavat esille mielikuvituksen köyhtymisen ja leikkitaitojen puutteellisen kehityksen. Tulosten mukaan media voi luoda lapsille pelkoja, joten lapsen suojeleminen haitalliselta medialta on tärkeää.

7 Pohdinta

Tämän opinnäytetyön tarkoitus oli tuoda esille Lappeenrannan kaupungin päiväkotien mediakasvatuksen tilannetta. Pyrimme kokoamaan kyselylomakkeesta mahdollisimman kattavan ja monipuolisen kokonaisuuden. Onnistuimme muodostamaan kyselylomakkeeseen hyvät teemat, mutta kysymysten muotoilu olisi voinut vielä tarkentaa selvemmäksi. Tutkimustuloksia kirjoittaessamme halusimme kiinnittää huomiota erityisesti siihen, miten mediakasvatus näkyy päiväkodeissa, miten siihen suhtaudutaan ja mitä vaikutuksia sillä on lapsiin. Odotimme kyselyymme 23 vastausta. Tällöin jokaisesta päiväkodista olisi tullut yksi vastaus. Saimme yhteensä 16 vastausta, mikä jää hieman alle tavoitteemme. Vastausten määrästä huolimatta yhtenäisiä linjoja löytyi tutkimustuloksista.

Olemme saavuttaneet tavoitteemme opinnäytetyömme suhteen. Tietomme mediakasvatuksesta, sen vaikutuksista lapsiin ja erilaisista suhtautumisista mediakasvatukseen on kasvanut paljon. Olemme koonneet monipuolisia näkemyksiä ja kattavan viitekehyksen mediakasvatuksesta. Työmme avaa hyvin mediakasvatuksen tarkoituksen ja sisällön yleisellä tasolla. Opinnäytetyömme voi avartaa ihmisten näkökulmia mediakasvatuksen suhteen. Olemme koonneet lastentarhanopettajien erilaisia näkemyksiä mediakasvatuksen tilanteesta Lappeenrannassa.

7.1 Tutkimustulokset

Tutkimustuloksista nousi esille, että vastaajamme kokevat mediakasvatuksen olevan laitekeskeistä. Teoriaosuudessa tuomme esille Merilammen (2014) näkemyksen siitä, ettei mediakasvatusta tule ajatella vain välinekeskeisenä. Lappeenrannan varhaiskasvatussuunnitelmassa nostetaan myös esille, ettei mediakasvatuksen toteuttamiseen varhaiskasvatuksessa tarvita välttämättä erityisiä välineitä. Tutkimustuloksissamme nousee esille pula laitteista ja ajan puute laitteiden käytön opetteluun. Monet vastaajat kuitenkin kertovat, että kokevat keskustelun osaksi mediakasvatusta. Tämä puolestaan viittaa siihen, että mediakasvatusta toteutetaan myös ilman mediavälineitä. Mediakasvatus on helppoa mieltää laitekeskeiseksi ilman tarkempaa syventymistä. Haluamme painottaa, ettei mediakasvatuksen toteutukseen välttämättä tarvita medialaitteita.

Mediavälineistä puhuttaessa ne mielletään helposti digitaalisiksi välineiksi. Kysyimme vastaajilta, mitä mediavälineitä heillä on käytössä työssään. Vastaajista vain kaksi oli maininnut lehdet ja kirjat. Pohdimme, ovatko digitaaliset mediavälineet osaltaan syrjäyttäneet perinteiset viestimet. Voi olla, ettei lehtiä ja kirjoja nykypäivänä mielletä osaksi mediakasvatusta kaiken digitaalisuuden keskellä.

Tutkimustuloksissa nousi esiin erilaisia suhtautumistapoja mediakasvatukseen. Osasimme odottaa, että suhtautumistavoissa esiintyy eroja. Osa kyselymme vastaajista kertoi vanhemman sukupolven varhaiskasvattajien suhtautuvan varauksella mediakasvatukseen. Teoriaosuudessa toimme esiin, että suhtautuminen voi pohjautua kokemukseen, jossa tiedetään elämän sujuneen hyvin ennen ilman digitaalista mediaa. Pohdimme, voiko tämä asia olla taustalla vaikuttamassa ihmisten suhtautumiseen. Tutkimustuloksista nousi esiin myös innokasta ja luovaa suhtautumista mediakasvatukseen, mikä oli positiivinen asia.

Oppiminen ja lasten osallisuus nousevat tutkimustuloksissamme esille, kun kysyimme vastaajilta mediakasvatuksen hyviä vaikutuksia lapsiin. Vastaajat nostivat esiin myös mediakasvatuksen positiivisen vaikutuksen niihin lapsiin, joilla on oppimisvaikeuksia tai keskittymisongelmia. Teoriaosuudessa tuomme esiin näkemyksen, että median avulla voi kehittää seuraavia kognitiivisia taitoja: keskittymistä, tarkkaavaisuutta, kykyä ymmärtää sanoja ja seurata tarinan juonta se-

kä kykyä luoda luetun pohjalta mielikuvitusmaailmoja. Pohdimme, että media on tärkeää muistaa arjen työssä opetuksen välineenä. Mietimme myös, että mediakasvatusta on hyvä sisällyttää sisältöorientaatioihin, koska se monipuolistaa sisältöjen käsittelyä ja medialla on lasten kiinnostusta herättävä vaikutus. Lasten kiinnostus mediaa kohtaan tulee esiin myös tutkimustuloksissamme.

Tutkimustuloksissamme muutama vastaaja nosti esille huolen sosiaalisten taitojen yksipuolistumisesta ja leikkitaitojen puutteellisesta kehityksestä. Teoriaosuudessa taas tuomme esiin, ettei ihmissuhteiden korvaaminen median avulla ole mahdollista, mutta lasten arkea rikastuttaa toisten kanssa median käyttäminen kasvokkain. Uskomme, että sosiaalisten taitojen kehityksen kannalta on merkittävää, onko lapsi yksin vai toisen kanssa käyttäessään mediaa. Peleistä puhuttaessa on myös muistettava, että on pelejä, joita pelataan yhdessä netin välityksellä, vaikka pelataan konkreettisesti yksin. Mielestämme aikuisen on asetettava rajoja lapsen mediankäytölle välttääkseen median haitallisten vaikutusten kohdistumista lapseen. Tutkimustuloksissa on myös nostettu moneen otteeseen esille suojelun ja rajauksen merkitys. Haluamme vielä nostaa esiin teoriaosuudestamme, että median vaikutuksia on vaikea tutkia, koska niitä on vaikea erottaa muista kasvuympäristöistä tulevista vaikutuksista.

Positiivisena tutkimustuloksissamme näemme sen, että monet varhaiskasvattajat ovat ymmärtäneet mediakasvatuksen mahdollisuudet ja sisällyttäneet niitä päiväkodin arkeen osaksi pedagogista kasvatusta. Tuloksissamme positiivisena nousi esille myös se, että varhaiskasvattajat toivoivat lisää opastusta mediavälineiden ja ohjelmien käyttöön, mikä taas kuvastaa heidän motivaatiotaan mediakasvatusta kohtaan. Vastauksissa monet ovat nostaneet esille sen, että lasten kanssa keskustellaan mediasta ja ollaan läsnä lasten mediankäytössä. Mediakasvatuksessa keskustelu ja läsnäolo ovat merkittävässä asemassa. Tämän vuoksi oli hienoa huomata, että vastaajat toivat näitä asioita esille. Erityisesti ilahduimme siitä, että median kautta päiväkodin arkeen on tullut ryhmän oma blogi uutena yhdistävänä tekijänä kodin ja päiväkodin välillä. Uskomme, että blogin pitämällä on tärkeä merkitys myös lasten ryhmäytymisen kannalta. Tulosten perusteella mediakasvatus näyttää olevan hyvällä mallilla Lappeenrannassa, ja osa varhaiskasvattajista vaikuttaa olevan innostuneita aiheesta.

7.2 Hyödynnettävyys

Opinnäytetyöprosessin aikana ammatillisuutemme on kehittynyt ja olemme oppineet mediakasvatuksen sisällöistä ja vaikutuksista lapsiin. Olemme saaneet uutta näkökulmaa ja lisää tietoa mediakasvatuksen hyödyistä. Tulevina lastentarhanopettajina pystymme hyödyntämään saamaamme tietoa työssämme lasten kanssa. Lisäksi voimme viedä tietotaitoamme tulevaan työyhteisöön mediakasvatuksen toteutuksesta ja sen mahdollisuuksista. Opinnäytetyötä tehdessämme olemme oppineet järjestelmällisyyttä, kärsivällisyyttä ja tiedonhankintataitoa. Prosessin aikana olemme oppineet, mitä kaikkea tutkimusta tehdessään on otettava huomioon ja kuinka tuoda tieto muille hyödynnettäväksi.

Opinnäytetyömme tuo tietoa mediakasvatuksen tilanteesta Lappeenrannan varhaiskasvatuksessa. Viitekehys antaa yleiskuvan varhaiskasvattajille mediakasvatuksesta, sen vaikutuksista ja toteuttamisesta päiväkodissa. Opinnäytetyömme voi muokata ihmisten asenteita ja ennakkoluuloja mediakasvatusta kohtaan antamalla uusia näkökulmia siihen. Toivomme, että työtä tullaan hyödyntämään niin työntekijöiden, vanhempien kuin opiskelijoidenkin keskuudessa sekä avartamaan ajatuksia mediakasvatuksesta.

7.3 Kehittämiskohteet ja jatkotutkimusaiheet

Jos tekisimme opinnäytetyön uudelleen, kiinnittäisimme enemmän huomiota tulosten paikantamiseen. Jätimme tarkoituksenmukaisesti kysymättä vastaajien työpaikan nimeä kyselylomakkeessamme. Emme alun perin kokeneet tätä tietoa tarpeelliseksi tulosten analysoinnissa. Tulosten analyysivaiheessa kuitenkin huomasimme, että vastaajien paikannettavuudesta olisi ollut hyötyä. Nykyisillä tiedoillamme emme voi varmasti sanoa, ovatko kaikki vastaukset eri päiväkohteista vai onko joukossa useampia vastauksia yhdestä päiväkodista.

Työelämäohjaajamme muistutti pyynnöstämme kyselyyn vastaamisesta lastentarhanopettajia kaksi kertaa kyselyn ollessa auki. Kyselymme oli kuitenkin avattu 70 kertaa ja vastauksia jätettiin vain 16. Pohdimme, oliko syynä kyselylomakkeemme muotoilu tai pituus vai eikö kyselyn aihe innostanut lastentarhanopettajia vastaamaan. Mahdollisesti myös lastentarhanopettajien kiire on voinut vaikuttaa vastaamismäärään. Yritimme välttää kiireen vaikutusta suunnittelemalla

työelämänohjaajamme kanssa kyselyajankohdan sellaiseksi, jolloin päiväkodeissa ei ole ylimääräisiä juhlakiireitä esimerkiksi joulukiireitä. Mielestämme kyselymme oli auki tarpeeksi kauan vastauksen jättämiseksi. Kysely oli avoinna noin kolme viikkoa. Voi olla mahdollista, etteivät lastentarhanopettajat kokeneet kyselyä itsellensä hyödyllisenä ja jättivät tämän takia vastaamatta. Jos olisimme kysyneet päiväkodin nimeä kysymysten yhteydessä, lastentarhanopettajat olisivat mahdollisesti kokeneet enemmän velvollisuutta vastata kyselyyn.

Olemme pohtineet kyselylomakkeen lähettämistapaa ja sen vaikutusta vastausten määrään. Koemme hyväksi, että työelämäohjaajamme lähetti Webropol-linkin eteenpäin. Hänellä on suhteita työelämään ja siten enemmän näkyvyyttä kuin meillä. Mietimme, olisiko kyselylomake pitänyt lähettää suoraan lastentarhanopettajille, eikä johtajille. Näin olisimme varmistuneet, että kaikki lastentarhanopettajat saavat kyselyn heti, eikä työelämänohjaajamme olisi tarvinnut muistuttaa heitä erikseen asiasta.

Opinnäytetyömme käsittelee mediakasvatusta Lappeenrannan varhaiskasvatuksessa yleisellä tasolla. Opinnäytetyötä tehdessämme huomasimme, että mediakasvatuksella ja medialla on yleensä laajat vaikutukset lapsiin. Tutkimusta tarvitaan lisää mediakasvatuksen ja median vaikutuksista lapsiin. Tutkimustapana voi käyttää esimerkiksi lasten havainnointia tai varhaiskasvattajien ja vanhempien haastattelua. Toiseksi jatkotutkimusaiheeksi ehdotamme syventymistä mediavälineiden ja ohjelmien erilaisiin käyttötapoihin. Tutkimuksen sivutuotteena voi muodostua ohje tai ideakirja, johon on listattu eri ohjelmia ja käyttötapoja varhaiskasvatuksen työntekijöille. Mediakasvatus on aiheena koko ajan kehittyvä ja sen vuoksi myös tutkimusta vaaditaan paljon.

Kuviot

Kuvio 1. MIL käsitteet, s. 7

Kuvio 2. Mediakasvatuksen jakautuminen, s. 9

Kuvio 3. Mediakasvatusta kuvaavat adjektiivit, s. 28

Kuvio 4. Mediavälineiden käyttö päiväkodissa, s. 30

Taulukot

Taulukko 1. Esimerkki aineiston sisällönanalyysistä, s. 25

Lähteet

Ahonen, R. 2007. Suojeleva mediakasvatus on vasta heräämässä. Teoksessa Manninen, A., Könönen, A. & Hägg, M. (toim.) *Me, Media ja Maailma*. Helsinki: Plan Suomi Säätiö, 23–31.

Erola, A. 2012. *Vähitellen kohti medialukutaitoa*. Tampereen yliopisto. Kasvatustiede. Pro gradu -tutkielma.

Hautaviita, J. 2012. *Toimintatutkimus 6–9-vuotiaiden lasten mediavalmiuksista ja mediataidoista*. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustiede. Väitöskirja.

Helenius, A. & Lummelahki, L. 2013. *Leikin käsikirja*. Jyväskylä: PS-kustannus.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2006. *Tutki ja kirjoita*. 12. painos. Helsinki: Tammi.

Hyvä medialukutaito 2013. Opetus- ja kulttuuriministeriö. <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2013/liitteet/OKM11.pdf>. Luettu 20.10.2014.

Korhonen, P. 2010. Median asettamia haasteita pienten lasten hyvinvoinnille. Teoksessa Meriranta, M. (toim.) *Mediakasvatuksen käsikirja*. UNIpress. EU, 9–36.

Kupiainen, R. 2009. Lasten mediasuhteet mediakasvatuksen kysymyksenä. Teoksessa Kotilainen, S. (toim.) *Suhteissa mediaan*. Helsinki: Gummerus Kirjapaino Oy, 167–183.

Kuutti, H. 2012. *Media sanasto*. Jyväskylä: MediaDoc Oy.

Kylmä, J. & Juvakka, T. 2012. *Laadullinen terveystutkimus*. Helsinki: Edita Prima Oy.

Kylmäinen, T. 2010. *Mediamylly*. Helsinki: Tammi.

Lahikainen, A., Hietala, P., Inkinen, T., Kangassalo, M., Kivimäki, R. & Mäyrä, F. 2005. *Lapsuus mediamaailmassa*. Helsinki: Gaudeamus kirja.

Lappeenrannan varhaiskasvatussuunnitelma 2010. Lappeenrannan kaupunki. <http://www.lappeenranta.fi/loader.aspx?id=17c8de96-e649-4518-b607-f42b16456d94-> Luettu 10.3.2015.

Luukka, M-R. 2013. *Kieli keskellä kaikkea*. Kielikoulutuspolitiikan verkosto. <http://www.kieliverkosto.fi/article/opetussuunnitelmat-uudistuvat-tekstien-lukijasta-ja-kirjoittajasta-monilukutaituriksi/>. Luettu 8.4.2015.

Martsola, R. & Mäkelä-Rönholm, M. 2006. *Lapsilta kielletty*. Helsinki: Kirjapaja Oy.

Matikainen, J. 2008. *Verkko Kasvattajana*. Helsinki: Oy Yliopistokustannus

- Mediakasvatuskeskus Metka ry. 2014. Mediakasvatus. <http://mediametka.fi/metka/#mediakasvatus>. Luettu 17.11.2014.
- Mediakasvatuskeskus Metka ry. 2006. Noin kymmenen työkalua mediaan. <http://mediametka.fi/wp-content/uploads/2014/06/Noin-kymmenen-ty%C3%B6kalua-mediaan.pdf>. Luettu 11.3.2015.
- Merilampi, R-S. 2014. Mediakasvatuksen perusteet. Helsinki: BTJ Finland Oy.
- Molla-hanke. 2015. <http://www.molla.ejuttu.fi/molla-hanke>. Luettu 14.11.2014.
- Mustonen, A. 2009. Media tunnemylynä. Teoksessa Kotilainen, S. (toim.) Suh-teissa mediaan. Helsinki: Gummerus Kirjapaino Oy, 133–146.
- Nyysölä, K. 2008. Mediakulttuuri oppimisympäristönä. Helsinki: Opetushallitus.
- Opetushallitus. 2014. Uudet OPSit- uusi lukutaito?. <https://www.avi.fi/documents/10191/2063924/Gun+Oker-Blom+Uudet+opsit+-+uusi+lukutaito.pdf/9d9a0699-0136-4621-ae5f-2efa81e6e778>. Luettu 11.3.2015.
- Pekkala, L., Pääjärvi, S., Palsa, L., Korva, S. & Löfgren, A. 2013. Katsaus suomalaisen mediakasvatustutkimuksen kenttään. Mediakasvatus- ja kuvaoh-jelmakeskus. <https://kavi.fi/sites/default/files/documents/kirjallisuuskatsaus.pdf>. Luettu 10.4.2015.
- Rantanen, J. 2007. Mediakasvattajana kentällä. Teoksessa Manninen, A., Kö-nönen, A. & Hägg, M. (toim.) Me, Media ja Maailma. Helsinki: Plan Suomi Sää-tiö, 17–23.
- Saimaan mediakeskus. 2011. Molla-hanke. <http://www.saimaanmediakeskus.fi/Hankkeet/Molla>. Luettu 14.11.2014.
- Sillanpää, P. 2007. Ammattikorkeakoulu mediakasvattajana. Teoksessa Manni-nen, A., Könönen, A. & Hägg, M. (toim.) Me, Media ja Maailma. Helsinki: Plan Suomi Säätiö, 35–41.
- Sinko, P. 2007. Mediakasvatus 2000-luvun opetussuunnitelmissa. Teoksessa Manninen, A., Könönen, A. & Hägg, M. (toim.) Me, Media ja Maailma. Helsinki: Plan Suomi Säätiö, 11–17.
- Sintonen, S. 2002. Mediakasvatusta järjellä ja tunteella. Teoksessa Sintonen, S. (toim.) Median sylissä, kirjoituksia lasten mediakasvatuksessa. Tampere: Tam-mer-Paino Oy, 111–118.
- Stakes ja Opetusministeriö. 2008. Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa. Sta-kes ja Opetusministeriön Mediamuffinssi-hanke. Iisalmi: Painotalo Seiska Oy.
- Suoninen, A. 2004. Mediakielitaidon jäljillä. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.

Tidenberg, R. 2015. Varhaiskasvatuksen mediapedagogi. Saimaan mediakeskus. Lappeenranta. Sähköpostihaastattelu. 13.3.2015.

Teknologiateollisuus. 2014. Teknologia-Suomi.
<http://teknologiateollisuus.fi/fi/teknologia-suomi/teknologia-suomi>. Luettu 7.5.2015.

Wilson, C. Grizzle, A. Tuazon, R. Akyempong, K. & Cheung, C-K. 2011. Media and Information Literacy.
<http://unesdoc.unesco.org/images/0019/001929/192971e.pdf>. Luettu 8.4.2015.

Wuorisalo, J. 2010. Sosiaalinen media oppimisen tukena - matkalla kohti avoimia, verkkottuneita ja liikkuvia oppimisympäristöjä. Teoksessa Meriranta, M. (toim.) Mediakasvatuksen käsikirja. UNIpress. EU, 87–102.

Kyselylomake

Liite 1

1. Mitä mediakasvatus tarkoittaa päiväkodissanne?
2. Kirjoita kolme adjektiivia, jotka sinun mielestäsi kuvaavat mediakasvatusta.
3. Miten mediakasvatus esiintyy päiväkodissanne lasten arjessa?
4. Miten mediakasvatus esiintyy päiväkodissanne työntekijöiden arjessa?
5. Millaisia mahdollisia haasteita mediakasvatus on tuottanut päiväkodissanne?
6. Miten päiväkodin työntekijät suhtautuvat mediakasvatukseen?
7. Miten vanhemmat suhtautuvat mediakasvatukseen?
8. Miten lapset suhtautuvat mediakasvatukseen?
9. Mitä mediavälineitä päiväkodissanne on käytössä?
10. Mitä hyviä vaikutuksia olet havainnut mediakasvatuksella olevan lapsiin?
11. Mitä huonoja vaikutuksia olet havainnut mediakasvatuksella olevan lapsiin?
12. Minkälaisia oppimiskokemuksia mediakasvatus on tuottanut lapsille?
13. Miten molla-hanke on vaikuttanut mediakasvatukseen päiväkodissanne?
14. Minkälaista lisätietoa koet tarvitsevasi mediakasvatuksesta?

Sosiaali- ja terveysala

Hei,

Olemme sosionomi (AMK) –opiskelijoita Saimaan ammattikorkeakoulusta. Teemme opinnäytetyötä lastentarhanopettajien näkemyksistä mediakasvatuksesta päiväkodissa. Tarkoituksenamme on selvittää, mitä mediakasvatus lastentarhanopettajien mielestä on, miten se näkyy Lappeenrannan päiväkodeissa, mitä välineitä sen avuksi on käytössä ja minkälaisia vaikutuksia mediakasvatuksella on lapsiin.

Toteutamme opinnäytetyömme sähköisellä Webropol kyselylomakkeella. Sähköinen kyselylomake lähetetään kaikkiin Lappeenrannan kaupungin päiväkoteihin 3–6-vuotiaiden ryhmien lastentarhanopettajille. Yhden lastentarhanopettajan vastaus ryhmää kohden riittää. Kyselyn täyttämiseen kuluu aikaa noin 20–40 minuuttia ja vastausaikaa teillä on tammikuun loppuun asti.

Vastauksesi on meille tärkeä, koska haluamme koota kattavaa tietoa mediakasvatuksesta, sen eduista ja haasteista. Tutkimuksen avulla Lappeenrannan kaupunki saa ajankohtaista tietoa mediakasvatuksen tilanteesta ja toteutuksesta sekä sen vaikutuksista lapsiin. Osallistumisesi on vapaaehtoista, eikä osallistujien henkilötietoja tule opinnäytetyössämme esille. Käsittelemme saamamme tiedon luottamuksellisesti. Raportissamme ei tule ilmi vastaajien henkilötietoja eikä työpaikkaa. Opinnäytetyömme valmistuttua hävitämme vastausmateriaalit asianmukaisesti. Valmis opinnäytetyömme tulee luettavaksi Molla-hankkeen sivulle. Opinnäytetyömme on tarkoitus valmistua 2015 kesään mennessä.

Jos sinulla tulee jotain kysyttävää vastaamiseen tai opinnäytetyöhömme liittyen, ota meihin yhteyttä. Vastaamme mielellämme kaikkiin esittämiinne kysymyksiin.

Ystävällisin terveisin,

Mira Hotti, Silja Ilvonen ja Jenni Pitkänen